

feret **S**anctū. Quātū in se formalit̃, et
effectiue obediētib⁹. Et terribile. Ino
bediētib⁹. **N**omē ei⁹. **I**qz ipse ē iudex
vinoz et mortuorū. **U**n ad philip. ij.
Dedic illi nomē qd est supra oē no/
mē. **E**t p qz timorē dei declinat oīs a
malo. puerb. xv. **I**deo subdit **L**imitū
sapie timor dñi. **I**qz recedens a malo.
accedit ad bonū sibi oppositum. **B**n.
Est aut qdruplex timor. scz mūdā⁹.
Iste eligit peccare ne pdat bona ter/
rena. **E**t est timor human⁹. **I**ste refu/
git peccare ne ledat in corporali vita.
Est et timor seruilis. **I**ste timet pec/
care ne puniat tormētis gehēne. **E**st
et timor filialis. **I**ste timet peccare: ne
puef det amore. et ei⁹ incurrat offēdaz.
de o dicit eccle. i. **T**imor dñi expellit
pccatū. **E**t qz sunt multi q se putāt esse
sapientes: qz sunt intelligētes: licz nō
habent vitā bonā. **I**deo subdit **I**n
tellect⁹ bon⁹. **I**supple est **L**oib⁹ faciēti/
bus cū. **I**. i. q faciūt ea q faciēda esse
intelligūt. **N**ā nō faciētib⁹: intellect⁹
mal⁹ est et nociu⁹: qz sicut dicit lu. xij.
Seru⁹ sciens voluntatē dñi sui et nō
faciens p̃gis vapulabit. et verbera/
bit: multis. **E**t qz oē bonū a deo ha/
bet. **I**deo laude est dign⁹. **U**nde sub/
dit **L**audatio ei⁹ manet in seculū. **S**ecu/
li. **L**af. **E**cce intēctio psalmi tota des/
clarata est. popul⁹ iste fidelis a diabo/
lica prauitate liberat⁹ gr̃as agēs deo.
fniām religiō se mētis expressit. qd et
hi facere debēt q deuoti sunt. et in illa
celesti hierusalē a beatis pstat eē par/
gendū. **L**audatio ei⁹ nullo claudīt ter/
mino: qz nec finē habzvel habere p̃t
ei⁹ beneficiū. **H**ic laudat. qz p̃dōres
liberat. **I**bi predicat. qz deuotos cor/
ronat. **D**erito ergo alleluia in titulo
psalmi iste cognoscit suscepisse: qz a
laude dñi nostri iesu xpi fecit initiu⁹.
et finitus est in laude christi qui ē be/
nedictus in secula seculorum. Amen

Beatus vir qui
timet. **T**itul⁹ alleluia. **H**i. cu
ius expositio dicta est sup⁹ ps. cv.
In aliqb⁹ tñ libris addit: chū alleluia
reuerfiois agget et zacharie. h. n.
est in hebreo. neqz in trālatōe hiero/
nymy. **E**t ideo additū est sub aliq ex/
positore p voluntate sua. **B**n. **I**stive
ro pphete agge⁹ et zacharias nō fuit
rūt tpe dauid qui hūc psalmū pposuit.
sed multo tpe post eum. **A**n. quia
ambo prophetare icēperūt infravñū
annū post transmigrationem babylo/
nis. inter quaz et tempus dauid qtu/
ordecim generationes inueniūtur. sicut
Mathe⁹ euangelista testat. **H**i.
Ad intellectū vero hui⁹ psalmi sciē/
dum: q licet beatitudo sit reddenda
p opibus virtuosis. generaliter tñ p
quādam appropriationem dicit reddē/
da specialiter pro operibus mē. **U**n
dicit saluator Mat. xxv. **V**enite be/
nedicti patris mei possidete paratum
vobis regnū a constitutione mundi.
Et surini et dedistis mihi māducare ēē
et propter hoc in presenti psalmo di/
citur reddenda felicitas pro operib⁹
misericordie. **S**ed sciendum q feli/
citas que potest haberi in vita p̃s/
enti principaliter consistit in bonis
exterioribus: prout sunt ipsis virtuo/
sis quedam instrumenta virtutū. sicut
ait Ambrosi⁹ super Lucam dicens.
Sicut diuitie impediēta sunt re/
probis: ita p̃bis sunt adiūta. **E**t ideo
psalmista in hac parte
pmixti loquit de istis et de illis di.
Beatus vir. **I**scz spe beatitudinis
future. **B**n. **D**icit enim bea/
tus vir. et non beata mulier: quia vir
est caput mulieris. **E**rgo quod d̃ ipo/
dicitur. hoc de ipsa dictum intelli/
gitur. **S**equitur **L**qui timet dominū.
Hi. timore filiali quo qd formidat

offendere deū Ideo subdit In māda
ris eius volēt nimis .i. cupit nimis:
 Istud nimis nō importat vitium: s; de
 sideriū intēsuz ad implendū dñi pce
 ptū potētissime in opib; mie Cas.
 Consequent beati viri timētis deū
 et pcepta ei; adimplere desiderantis
 p̄mia describit dñs. Potens in terra
 scz vinētū: vbi non diuitie humane
 nec honores tpales faciūt potētes: s;
 p̄tēplatio dñi et sine fine laudatio ibi:
 potēs erit semen ei; An. Semē fu
 ture messis opa mie apostol; eē testa
 tur dñs. Qui parce semiat parce et mer
cet Quid aut frēs potēt; q; vt res
 gnū celoz nō solū zachē; emac dimi
 dio rerū suaz. sed et vidua duob; mi
 nutis. et tātundē ibi vterq; possideat
Quid potēt; q; vt idē regnū et thes
 auris diuiti. et calice aq; frigide pau
 peri valeat. Generatio rectoz bñdis
ce; .i. opa eoz q; sunt recti corde Re
ctū est aut cor nō resistere patri emē
danti. et credē pollicēt; An. Et q; si
 cut dicit puer. x. Benedictio dñi di
uites facit Ideo seq̄tur Gloria .i.
 testimoniū bone p̄cie Un dicit apo
stol; .ij. ad chor. i. Gloria n̄ra hec est:
 testimoniū p̄cie n̄re et diuitie Vir
tutū q; de mādatis dñi veniūt In do
mo ei; .i. in corde ei; Vic. et iusti
cia ei; .i. meritū sue iusticie. manet i
 seculū seculi .i. in eternū Supra di
xit bona beati: nūc ostendit vnde be
at; est dñs Exortū est in tenebris lu
men rectis corde. q; recti et boni i h
seculo vinētes inter p̄ctōres tanq; in
tenebris illuminant; sp̄sualit a deo lu
mine sue gr̄e p quā inhabitat mētes
fideliū Et istud lumen est ipse de; il
 luminās mēte: q; est misericos in
natura. et miserator in actu et iust;
Quia sp̄ iusticia euz mīa pcurrit in
diuinis operib; An. delectat q; est
 misericors et miserator: sed terret for

tasse. q; iust; est dñs Nulla despera
tione formides beate vir qui times
 dñm Cas. Qui illū confitent; habēt
 eū misericordē: q; illū premittit iustuz
 sine dubio sustinebit An. Vic etiā
versicul; de aduētū incarnatiōis dñi
p̄t intelligi. qm̄ ch̄us domin; q; ē lu
 men de lumine. venit rectis corde q;
 in tenebris infidelitatis erāt. i. ad vti
 litatē eoz qui corda sua dixererūt ad
 deū p fidem et misericordiā Quā mi
sericors de; habebat i natura: nobis
 miserator exhibuit in actu: qm̄ p no
 bis suam carnē sumere voluit. vt te
 nebras nostras gratia sue miserationi
 nis illustraret Et addit Luist; q; ip̄e
 deus factus hō. pro homine satisfecit
 ne diabol; aliter pqueri posset. q; in
 iuste hominē aliter liberādo. ipse hō
 ei ablat; esset. Consequenter ostēdit
quō dei misericordiā quis psequitur
dicens Cas. Locutus homo id ē
deo acceptus est et hominib; q; mi
seretur id est qui egentib; de suo lar
 gitur et cōmodat gratis mutuādo
 sua. vel cōmodat quando homo dat
 pauperibus temporalia recepturus
 eterna. Unde Prover. xix. Fenerat
tur dño qui misereatur pauperi Sed
licet vtrq; hec ad manuales videan
tur operas pertinere: tñ non solū de
pecunia miserendū dicit pauperi. aut
sperantib; cōmodandū. sed de omni
 beneficio quo indigere cognoscitur
 destitutus. vnde impigri debem; sa
 cere omne hoc quo possumus alteri
 proficere An. videlicet subueniendo
 dando: compatiendo: delictum condo
 nando: aut ignorantem docendo Et
etiā qui dei misericordiā conseq̄ des
perat ipse disponet sermones suos
id est preparabit opera sua bona que
pro se respondebunt In iudicio scz
extremo: in quo domin; de operibus
 misericordie suam tenebit disputa.

Psalmus Cri.

tionē. de qua habet **Matth. xxv.** **Eni**
mi et dedistis mihi manducare. **Et**
merito vir iust^{us} mō disponet sic **La.**
propter hec **in eternum** nō cōmouebi
tur. i. nō separabit a deo cū illis im
misericordiis: quib^{us} dicit **Ite** i ignē
eternū. sed **In** memoria eterna. **scz**
corā deo **erit** iust^{us}. **Cass.** qui vocat
ad premiū **ab** auditiōe mala. **qua** dū
cet impijs **nō** nōm^{us} vos **nō** timebit
causam subiūgit dī. **Paratū** ē cor
eius **sperare** in dño **vt** promissa ipsi
is pēp^{us}iat cū illis q^{ui} a dexteris erunt.
quib^{us} dicitur ē **Venite** benedicti pa
tris mei: pēp^{us}ite regnū **confirmatū**
est cor ei^{us}. **videlz** recte mētis affect^{us}
mi. in bono p^{er} habitū virtutis et grē
Cass. **Dum** nulla iam seculi felicitate
mollescit **et** ideo despectis terrenis
mi. **nō** amouebit^{ur} la stabilitate vir
tutis: deo ipm^{us} p^{er}seruātē **donec**. **erit**
stans in terra viuentiū **despiciat** ini
micos suos. i. spūs malignos: q^{ui} tūc
ab homine despiciuntur: qn^{ia} de eis hz
plenū triūphum **et** q^{ui} predicta mere
tur hō p^{er} opa misericordie ostēdit dī.
Dispersit **Job** amorē dei **dedit** illi
beraliter absq^{ue} spe retributiōis terre
ne: non histronib^{us}. nō adulatoribus.
nō diuitib^{us}: sed **paupibus**. **chm** res
presentatib^{us}. iuxta illud **Matth. xxv.**
qd vni ex meis minimis fecistis: mi
hi fecistis **iusticia** ei^{us}. i. merces mi
sericordie quā fecit **manet** in seculū
seculi **qz** premiū est eternum **Cass.**
cornu. i. potestas **ei^{us}** exaltabit^{ur} i
gloria. **pslo.** **Qui** enī hic humilis fu
erit: ipse ibi prātē habebit. **cōsequē**
peludit psalmus de impior^{um} afflictione
di. **Die**. **Peccator** videbit^{ur}. **videlz**
gloriā quā scī habebūt in futuro **et**
tūc **irascet**. **pro**pterea se ipm^{us}: eo q^{ui} nō fe
cerit hic bona **dentib^{us}** suis **fremet**. i.
inferno: vbi est flet^{us} et stridor dentiū
Cass. **Sicut** ille qui se dentibus suis

mordet. ac se pprio dolore castigat. et
 tabescet. **In** fletu^{um} inferni **mi**. vbi
 pēccatōres torq^{ue}buntur: non solū de per
 na sibi inflicta: s^{ed} etiā de iustor^{um} gloria
scz sup^{er} lucā **Infideles** in imo poss
 ti. ante diē iudicij fideles sup^{er} se in res
 quie attendūt: quor^{um} gaudia post con
 tēplari nō possunt **De** q^{ui}bus dī sapie
 v. **Videbūt** scz gloriā iustor^{um}. et tur
 babunt timore horribili et mirabuntur
 in subititōe insperate salutis: genē
 res p^{er} angustia spūs: dicentes intra
 se penitētiā agentes. **mi** sunt q^{ui} ali
 qn^{ia} habuim^{us} in derisum ē. **Cass.** **Uti**
 debūt ei se presumpsisse de gloria ca
 duca: de potestate fugitiua: aliosq^{ue} be
 atitudinē accipere: et irascenē **tra** ius
 ta: indignatione vera. sed non profi
 cua t^{em}p^{us} vitionis **Poterant** enī ibi
 non indignari: si hic suis vitijs redi
 derent infensū: id est irati. **Ad** dicit q^{ui}
desideriū peccatorū peribit. **mi**.
Peccatores enī diu desiderant pma
 nere in t^{em}p^{us}ali prosperitate. sed ista secu
 li felicitas deficit eis in morte **Cass.**
Nā sicut illic vota beator^{um} in regno
 dñi plantata floreunt. ita pēccatōr^{um} desi
 deria i morte successa marcescūt **Col.**
Audientes charissimi horribilia ge
 henne tormenta pēccatōr^{um} preparata:
 omni diligentia studeamus fugere a
 ventura ira iudicis: atq^{ue} opib^{us} mis
 ricordie illa p^{er}petue felicitate gaudia
 q^{ui} iustis parant in celo mercari **Nā**z
 queq^{ue} vnusquisq^{ue} paupib^{us} ob amorē
 dei largit in terra: p^{er}cul dubio multi
 plicat recipiet in vita beata. **Nec** se
 q^{ui}sq^{ue} p^{ro}pter inopiā facultatis terre
 ne excuset: cū etiā calicē aque frigide
 pauperibus largienti premiū p^{ro}mit
 tat in celo. **Et** si nulla assit facultas:
 nullaten^{us} tū absit voluntas: qz non so
 lum op^{us} sed etiā bonaz voluntatem
 deus coronat **Sic** q^{ui} poterim^{us} libera
 ri a penis eternis q^{ui} impijs parantur.

et puenire ad illam ppetue felicitatis
patriz in q iusti sine fine gaudebunt
cu dno nostro iesu chro. cui e honor
et gloria in secula seculor. Amen.

Laudate pueri

Titul. Alleluia: sic s. oem
ps. cv. Alleluia iterptat laudate do
minu. Et ita incipit ps. iste. **Cass.** Un
pheta dauid psalmi textu sub breui
tate trāscurre. prima parte pmonet
denotat ut laudes dno ingiter exol
uat. et in toto orbe predicare nō desis
nant. Unde dicit.

Laudate pueri dnm. **Vi.** Non
accipiunt hic pueri rōne etatis.
discretionē. carentes: s; accipiunt hic
pueri p subiectis. et ministris humili
bus. et puris. sicut Achimelech dixit
ad dauid. i. **Re. xxi.** de viris q cuz co
erāt. Si mundi sunt pueri. maxime a
mulierib; māducet. Et hoc mō frequē
ter loquit scriptura. **Cass.** Merito
ergo pheta pmonet laudes dno des
bere cantare. qui corde puro ad eas
accedit. q; ecclē. x. viij. dicit. **Nō ē spe
ciosa laus in ore pctōis dnm ei lau
dat. q; se pbabili actōe pmedat.** Sequi
tur. **Qu.** Laudate nomē dnm. **Opera
ei** virtuosa pdicando. **Hoc** fecerunt
pueri hebreor; dicētes. **Mat. xxi.** osan
na filio dauid. **Benedict** q; venit in
noīe dnm. **Et** nomē dnm benedictū. **I**
d ē sicut est i se ipso benedictū: sic be
nedicat a subditis bndictiōe laudis et
grāy actōis. **Lex** hoc. **Lex** quo ceperūt
hoīes credere in deū: et ipm laudare.
Unū. in presenti. **Et** vsq; in seculū.
id ē sine fine. **A** solis ortu vsq; ad
occasū. i. fm oem extensionē distan
tiē localis. **Die.** Vel ab initio fidei
ac scē vite. vsq; ad mortē. **Laudabile**
nomē dnm. **Vi.** Deinde subdit qre
sit laudandū nomē dnm: vi. **Excelsus**
sup oēs gentes dnm. **qntūcūq;** sine

magne et diuerse. **Et** sup celos. i. sup
angelos q sunt ciues celestes. **Gloria**
ei. q; de hoīb; et angelis ad suā glo
riā ordinat et disponit. **I**deo subdit.
Qu. Quis sicut dnm de? nō? **qsi** di
cat: null? **q** in altis habitat. **In** ange
lis et in excelsis creaturis: videlz in
scis: q sunt alti p vitā et meritū. et hu
milia respicit. **Vi.** p suā puidētiā
In celo. q; supbientes angelos de/
fecit: et humiliē sibi adherentes i glo
ria pfirmauit. **Et** in terra. **Die.** In
tra illud. **Sup** quē respiciā: nisi sup
humilē et tremētē sermones meos?
Quare nō dixit: in humilib; habitat:
s; humilia respicit? **I**deo: q; vbi respi
citibi habitat: et ibi habitat vbi respi
cit. **Cass.** Sic in celo et in terra humi
litas deo placita reperit: sicut super
bia pbat exosa p quā diabol; cecidit.
p quā hoīes in tartari penetrati. i. in
interiori pfundo merguntur. **Erube
scāt** elati et se ipsi accepta rōne puin
cant. **Nec** mirū si dnm respicit humi
les. qui est etiaz **Excelsus** a terra. **I**
est a desiderijs terrenis. **In** opē. id ē
virtutib; carentē. **Et** de stercore. i.
a vitijs carnis. **Erigena.** p suā grām
pauperē. sicut erexit filiū pdigum
cui oem sbam spūalez ignis luxurie
psumpserat: vt habet. **Lu. xv.** **Blo.**
Ad qd erigit? **Et** collocet eū cū pn
cipib; i. cū angelis. **Cū** pncipib; poi
puli sui. i. cū apostolis. **Ad** hoc eniz
erigit pauperē. vt addat eū ordinib;
celi: q sunt ex angelis et hoīb; **Cass.**
Cū ipsia ei collocant: q post pāā do
largiente pbabili puerlatiōe deo pla
cuerūt. **Hec** oīa operat dnm de? noster.
Vi. Qui habitare facit sterile. **I** id ē
gentilitatē pus idolatrie deditā nō p
ferentē opa bona. **Hanc** puerlā per
apostolor; pdicationēz habitare facit.
Qu. In domo. i. in ecclā catholica.
de iudeis et de gentib; collecta. quāz
D i

fecit matrē filiorū. multorū: videlicet
fidelium Cas. letantē. partu et nume
rositate scorū: inter quos in illa beatitudi
dine celesti p̄mū locū tenet apostoli:
scdm̄ p̄phete: tertium martyres: quartum
infantes post baptismū rapti: quintum
virgines: sextū recte penitētes. Hoc
videt ap̄ls notare cū dicit Alia cla
ritas solis: alia claritas lune: et alia
stellarū. Et alibi Stella differt a stella
in claritate: sic erit et resurrectio mor
tuoꝝ. Col. Nos igit̄ charissimi deuota
mente orem⁹ dñm. vt p̄ suā gratia
nos in p̄senti sic illuminare dignet̄. q̄
ten⁹ hic seē p̄uersatōis opib⁹ laudare.
cū scis oib⁹ i futuro laude peni glori
ficare mereamur ip̄m dñm nostrū
iesū ch̄m q̄ ē benedict⁹ in se. se. Amē

De exitu israel de

Titul⁹ Alleluia. Ni. In isto psalmo
inuitat p̄pheta iudeos trāire ad lau
dandū deū et recolēduz dei beneficia
sibi facta dicēso

De exitu. videlicet populi israel ex egy
pto. De q̄ exitu habet exo. xiiij. Do
m⁹ iacob. i. eiusdē populi descēden
tis de iacob. q̄ alio noie dict⁹ est isra
el. Gen. xxiiij. De populo barbaro.
id ē de populo egypti. Dēs ei popu
li dicūt barbari: exceptis hebreis gre
cis. et latinis. q̄ alia idiomata dicunt
barbara. Gl. Ac si dicat: cū populus
israel exiret de egypto. tūc facta est
iudea sc̄ificatio ei⁹. i. sc̄ificat⁹ est po
pul⁹ ille in iudea. i. in terra p̄missiōis
colendo verū deū. q̄ terra añ erat p̄
idolatriā polluta. et israel p̄tēs ei⁹.
id ē ille popul⁹ israel fact⁹ est potens
in illa tra: q̄ in egypto fuerat seruus
Mare. scz rubrū. vidit. i. ad modū
vidētis obediuit. et fugit. quia se in
partes diuisit vt popul⁹ israel transi
ret sicco pede. sicut dī exo. xiiij. Lio
dantis puerfus est retrorsum. Ni. b

fuit in exitu de deserto. vt habet Jos
sue iij. q̄ aq̄ iordanis descendētes: ste
terūt eleuate ad modū collis vt dict⁹
popul⁹ trāsiret. Pontes exultauerūt
vt arietes. et colles. sicut agni omiū.
Hoc est cām exultatōis viderūt filij
israel: q̄ in trāsitu flumijs arnon. scopu
li. i. rupes ardue ex vna parte inclina
ti sunt vsq̄ ad ripā fluminis opposi
tā. et sic p̄ebuērūt transitū filijs isra
el. vt habet Num. xxi. Quid ē tibi
mare q̄ fugisti. et tu iordanis q̄ puer
sus es retrorsus. Quasi dicat. Un
venerūt ista miracula in mari rubro:
et in iordane: et in collib⁹ vt dictū est.
Et rīdet. A facie dñi mota ē terra:
a facie dei iacob. Quasi dicat. a dīna
voluntate p̄cesserūt ista: cui obediūt
etiā insensibilia. q̄ sicut ad dei nutū
mota est terra qñ absorbit Dathan
et Abyron. Ita aq̄ et colles in p̄di
tis. Un et subdit aliud mirabile fa
ctū qd fuit in deserto: cū dī Qui cō
uerit petra in stagna aquarū. dando
abundantiā aq̄ de petra: vt habet exo.
xviij. Et rupem in fontes aquarū. De
q̄ dicit Num. xx. Cūq̄ moyses ele
uassz manū: pcutiēs virga bis silicez
id ē lapidē (ex q̄ excurit ignis: teuto
nice: id ē leye) egressē sunt aq̄ largissi
me. De q̄bus oib⁹ laus et gloria ē do
soli attribūda. Un subdit. Non no
bis dñe nō nobis. Et cetera. Col.
Cetera plana sunt iuxta l̄ram vsq̄ i
finē psalmi. Et q̄ sicut apostol⁹ ait
hec in figura p̄tingebant illis: scripta
sunt aut̄ ad correctionē nrām in q̄s si
nes seculorū deuenerūt. Die. Psalm
mus iste vocē p̄inet p̄phete ostēden
tis: vt q̄ in his historie narrat: spūs
alit dicta intelligant. Cas. Est ei in
tentio psalmi isti vt ab initio hebrai
ei populi p̄ magna miracula ch̄istū
mūdo mīlūm n̄ficiaret: p̄ q̄rū mira
clorū similitudines hodie vñqueret

est tyrānorū 7 gentiliū **U**bi est deus
eorū? q̄si de' non possit eripere q̄s vt
coronet: tormenta patit' sustinere **R**e
spondeant fideles ipsis pueris 7 in
fidelib' 7 dicant **D**eus aut n̄ i celo
Iu. Non in celo vbi solē 7 lunaz
vident gentiles: videlz opa dei q̄ cor
lunt. sed in celo sursum qd̄ trāsgredit'
oīa corpora celestia **M**i. **U**bi magis
relucet sua potestas: verit' se exten
dit ad ista inferiora **Q**uia **L**oīa q̄cun
q̄ voluit fecit **C**as. vt enī oīpotēte
agnoscas: dñi vbiq̄ effectū sue volun
tatis ostendit **D**einde ad litterā irri
denda dicit idola q̄ ad humanitatis
formā sunt cōposita 7 corporeis sen
sibus carentia **S**z qz vt dictū est hec
litalit' manifesta sunt **I**deo iuxta mo
ralem sensuz est intelligendū hoc qd̄
subdit **D**u. **S**imulacra gētiū. id ē
hominū gentilit' 7 bestialit' viuens
tū **L**argentū 7 aurū. hoc verū est de
cupidis 7 auaris: qz auaricia est ido
lorū seruit': vt dicit **A**pos. ad ep̄. v.
Ipsi enī adorant 7 colūt 7 super oīa
diligunt aurū 7 argentū **L**opa manū
hominū. videlz pecuniā **M**a sic dīc
beat' **A**ng'. **Q**d̄ quisq̄ pl' diligit: de'
ei' est **O**s habent 7 non loqūt' **I**psi
tendo p̄tā sua **L**oculos habēt **I**aper
tos ad vanitates hui' seculi **M**i. **L**z
non videbūt. **I**celestia: sed terrestria
Aures habent 7 nō audient. **D**īna
mandata: saltē ad opandū **L**nares ha
bent. **I**i. discernēdi sensuz **L**z nō odo
rabūt. **I**eligendo bonū **M**an' habēt
et non palpabūt: pedes habent 7 nō
ambulabūt **I**n via mox **L**non clama
būt in gutture suo **I**deuote orando
Similes illis fiant **I**n pena **L**q̄ faci
unt ea. **I**i. q̄ eos ad hoc inducunt **L**et
oēs qui confidūt in eis. **I**i. in p̄dictis
diuitiarū simulacris **D**u. **C**ōsequē
p̄pheta ostendit vtilitatez christiane
religionis dī. **O**mn' israel. **I**i. eccia

fidelīū christianorū **L**sp̄rauit in dño
et n̄ in auro vel diuitijs tēnis **E**t id
Ladiutor eorū. **I**n bonis faciendis **L**z
ptecor eorum est. **I**n malis vitādis
Domus aaron sperauit in dño ad
iutor eorū 7 ptecor eorū est. **C**as.
Qd̄ priore versū generalit' dixit. hoc
nūc de sacerdotib' decora iteratione
reteruit: vt excelsus ordo pontificū.
nō in generali p̄memoratōe: s̄ sp̄ali
p̄conito laudaret'. **A**aron enī in po
pulo iudeorū p̄m' sacerdos electus est
cui' p̄memoratōe ipse ordo merito de
clarat' **D**u. **E**t ne spes omnīū fidelī
ū ch̄ianorū presumptio videat': ostē
dit qz spes eorū nō est sine timore: vi
dens **Q**ui timent dñm. **I**timore filia
li **L**sp̄rauerūt in dño. **M**i. spe forma
ta charitate: q̄ est expectatio future
beatitudinis ex meritis 7 gratia p̄
ueniens. p̄pter qd̄ **L**adiutor eorū 7 p̄
tecor eorū est. **I**q̄ntū spectat ad salutē
ideo possunt dicere **D**omin' memor
fuit nostri. **I**nobis bona faciendo **L**et
benedixit nobis. **I**n sp̄alibus bonis
nos multiplicādo **D**u. **B**enedixit
domui israel. videlz omni populo
christiano **B**enedixit domui aaron. **I**
ordini videlz sacerdotū **B**enedixit
omnib'. **I**deū colentib'. **L**q̄ timēt dñm.
pusillis cū maiorib'. **I**saltē benedicti
ōne sinistre cūctis bona t̄palia largiē
do **U**n sapie vi. dicit' **P**usillū 7 ma
gnū fecit ipse. et equaliter est ei cura
de omnib'. **C**ōgaudens. p̄pheta b̄ndi
ctiōnib' fidelīū q̄ sunt in statu gratie.
optat eis benedictionis augmentum
dī. **A**ddiciat dñs. **I**ad hoc bonum qd̄
habetis iam **L**sup vos. **I**suā grām au
gmentādo **L**sup vos. **I**merituz multu
plicando **L**z sup filios vestros. **I**d ē
sup imitatores v̄ios: quos verbo do
ctrine aut exemplo bone vite genuit'
stis vel sup opa vestra q̄ p̄ desiderū
deuotionis adquisistis **M**i. **B**ene/

dicti vos a dño. **I**n psecutione gratie
in presenti et glorie in futuro. **Q**uod fecit
celu et terra. **P**ropter qd p̄t dare sua be
nedictione in presenti vita: q̄ p̄ terra
designat. **E**t benedictione glorie in
futuro: cu dicit Venite benedicti pa
tris mei percipite regnu. q̄ p̄ celum su
gnat. **Q**uod adhuc amplius declarat di.
Celu teli dño. **H**oc est celu empyre
um qd est supra firmamentu p̄petit
sp̄aliter dño: quia ibi magis relucet
sua gloria in angelis sanctis. **T**erram
aut dedit filiis hominu. **I**. habitatioi
eoru p̄ vita presenti in q̄ si debite vi
uat atq; deu colunt assumunt ad ha
bitatione celeste cu angelis: fm q̄ d̄
Matth. xxij. In resurrectione erunt sic
angeli dei in celo. **P**ostq̄ ostendit q̄
deus est colend⁹: p̄sequit ostendit de q̄
bus et loquit de cultu meritorio. **D**i.
Non mortui laudabunt te dñe. **Q**uod am
pli⁹ non faciunt opa meritoria ad lau
de tibi et ad meritū sibi: q̄ sunt extra
statū merendi. **N**eq; oēs q̄ descēdunt
in infernu. **Q**uod nō est in inferno deo
laus: s̄ magis blasphemia. **E**d nos
fideles ch̄iani. **Q**uod vivim⁹. **H**abētes
fidē in vita presenti. **B**enedicim⁹ dño.
Imeritorie. q̄ stat⁹ meriti durat vsq;
ad mortē. **D**i. **L**ex. **L**ex. **L**ex. **L**ex. **L**ex.
cepim⁹ intelligē bonū et malū. **N**ūc.
Ni. vinētes. **L**et vsq; in seculu. **I**. q̄
diu hoc seculū durabit: q̄ tūc deficiet
temp⁹ meriti: p̄manebit tñ laus scōz
in p̄ia. sicut in psalmo lxxij. dictū ē
Beati q̄ habitāt in domo tua dñe: in
secula seculorū laudabunt te. **L**as. **C**ō
monemur in hoc psalmo p̄ similitudi
nē veteris populi vanitatē et p̄cupi
scētiā hui⁹ mundi q̄i egyptiacā dñā
tionē relinq̄re: vt possum⁹ ad terram
p̄missiōis ch̄ianitatis itinere pueni
re. **F**estinem⁹ intrepidi aduētu enim
domini aduersitates nostre solute
sunt: mara amaritudo p̄cōz fugit

a fidelib⁹. **J**ordanis retro timore: cō
uersus est. **S**imulacra gentiu: q̄si me
talla insensata: cōtēpta sunt. **D**ñi n̄rī
gloria vbiq; celebrat⁹ et predicatur: et
ideo iuuatē dño psalmorū virtutes
studiosissime p̄gram⁹ q̄uo se fidelib⁹
aperiūt. et incredulis sp̄ abscondunt.
Col. **D**ona nobis eterne rex glorie
arcana sacra scripture fidelit̄ intellu
gere: vt p̄ ea tue volūtatī incessanter
obediam⁹. q̄ es bñdict⁹ in se. se. **A**mē.

Dilexi quoniā

Titul⁹. **A**lleluia. **E**xpositio
et p̄cessit in p̄s⁹ cy. **D**i. **D**i. **D**i. **D**i.
vocē p̄tinet fidelis aīe a deo peregrin
natis in regiōe viciorū: sicut ille filius
p̄dig⁹: de q̄ loquit **Lu. xv.** **Q**ui p̄ lō
gos labores et errores ab eo suscipit
Bu. de hac reduciōe d̄vitijs ad x̄tu
tes: et de ipsa peregrinatōe ad requiē
fidelis anima gratias agit dicens

Dilexi. **N**ō dicit qd: ad inuendū
q̄ nihil est diligendū nisi de⁹: aut
p̄pter ipm. **N**i. **Q**uā exaudiet dñs.
id est exaudiuit. **V**oces oīonis mee.
futurū ponit p̄ preterito: q̄ mod⁹ lo
quēdi frēq̄s est in p̄phetijs: et maxi
me in canticis metricē scriptis: q̄lis ē
psalm⁹ iste in hebreo. **E**t licz deus sit
de se diligendus: tñ cū exaudit depre
cantē occasionē sibi dat vt seruētus
eū diligat. **Q**uā subdit. **Q**uā inclina
uit. **D**ñs. **L**aurē suā mibi. **E**xaudiens
me: in preterito. sepi⁹ sicut et hic p̄phe
ta loquit de deo more humano. **Q**uā
auris inclinatio non ē aliud q̄ exau
ditio. **L**et in dieb⁹ meis inuocabo. **I**spe
rans exaudiri in futuro. **C**ircūdede
rūt me dolores mortis. **I**. tentatiōes
p̄c̄i mortalis. **L**et pericula inferni in
uenerūt me. **I**nisti a te dñe fuero adiu
tus in tentatōe. **D**i. **D**i. **D**i. **D**i. **D**i.
dolorēs mor
tis. **I**. male cogitationes sunt picula
inferni. **O**pera mala sunt q̄n anima

cogitat et peccare desiderat vicina est
morti **Hu.** Et hec pericula inferni
cupiens euadere **T**ribulatio dem in
corpore p multas hui⁹ vite penalita-
tes **et** dolorē cordis **inueni** .i. pro
bona inuentioe reputauit tanq̃ reme-
dii ptra dicta inferni pericula **Unde**
ait **Gre.** Sancti penas tpales liben-
ti⁹ tolerant: q̃ p eas euadere nō for-
midat etnas **I**pse autē pene cogunt
hoiēm ad deū refugere. et ab ipso au-
xiliiū postulare **Uñ** subdit **et** nomen
dñi inuocaui. q̃ **Iohel.** .iij. di. **Dis** q̃
inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. **Fi-**
delis itaq̃ enumeratis passiōib⁹ suis
exclamat ad dñm vt aia ei⁹ a pccōrū
p̃funditate liberet. di. **O dñe libera**
aiam meā **I**de corpore mortis hui⁹ in
q̃ sicut in carcere captiua tenet **Uñ**
dicit apostol⁹ ad **Ro.** vij. **In**felix hō
quis me liberabit de corpore mortis
hui⁹ **hāc** autē liberationez firmē spe-
rans subiūxit **misericors dñs** **Hu.**
q̃ inclinauit aurē suā mihi **et** iust⁹
qm̃ corripuit et castigauit pccōrē ad
veniā requirēdā **et** de⁹ hī miseret⁹
flagellādo filiū quē recipit **Hu.** vñ
Aug. ait **M**agna mīa est. in presenti
mīam nō pseq̃ **C**ustodiēs paruulos
i. humiles **dñs** itaq̃ pastor eximi⁹
q̃ gregē suū ab incursiōe diaboli des-
cendit **Die.** Si q̃s magn⁹ est et supb⁹
hūc nō custodit dñs **Hu.** Et q̃ do-
min⁹ humiles custodit **I**deo **humil-**
liat⁹ sum in pñia et flagellis ei⁹ **et**
sic liberauit me **I**a laqueis diaboli.
Uñ legitur in vita beati **Antonij** q̃
ostēsi sunt ei laquei multi et stupefact⁹
q̃sui: dñe q̃s euadet oēs istos laq̃s
os! **Et** reponsum ē ei **Humilitas** so-
la **Uñ** autē liberat⁹ est hō a pccōis tūc
debz vacare deo et sibi **Uñ** bñ addit
Conuertere aia mea in requiē tuaz **I**
Die. **D**ūdus iste locus tribulatio-
nis ē et lachrymarū vbi nūq̃ est reges

In deserto sunt scorpiones: in mari
pirate. i. raptores. et tempestates: i. ci-
uitatib⁹ ocul⁹ meretricis q̃ est p̃ditio
hoīs **Hi.** **R**equies tua est in deo: te
ipm̃ puertere p grātū actionē in quo
solo mens humana q̃etā: fm̃ q̃ dicit
Aug. in libro p̃fess. **I**nq̃etuz est cor
nrm̃ dñe donec q̃escat in te **et** q̃ dñs
bene fecit tibi **I**liberās te a periculo
grauis pccōi. vñ subdit **Q**uia eripuit
aiam meaz de morte. i. a pccō qd̃ est
mors aie **Et** p hoc **L**oculos meos a
lachrymis. q̃s oportz fundere p pec-
catis **Die.** **P**lorauit ad temp⁹ vt in
sempitnū gaudeam **Q**ui in pñti non
plorat: in futuro lachrymabit. **Unde**
saluator ait **E**le vobis q̃ nūc rideris:
qm̃ flebitis **Hi.** **Q**ñō autē aia libera-
ta sit a morte declarat di. **P**edes mei
os. in quā eripuit **L**a lapsu vt nō ca-
derē in foueā pccōi de via iusticie. atq̃
p hoc **P**lacebo dño **Die.** **Q**uare
nō dicit iust⁹: placebo **R**ñdet q̃ non
p̃t hic eē p̃fect⁹ **E**lideor hoīb⁹ eē ius-
tus: et scio q̃ opa bona nō habeo. vi-
deor hoīb⁹ eē sanct⁹ et p̃scia mea nō ē:
q̃ opa bona nō habeo **E**go autē noui
p̃sciam meā. scio qualib⁹ cogitationis
bus cor meū fluctuat: scio q̃nte mihi
libidines veniūt. video aliā legem re-
pugnātē menti mee. et captiuatē me
in lege pccōi **N**olo cogitare mala et tñ
cogito: q̃ inuit⁹ et captiu⁹ in malā co-
gitationē trahor **E**rgo dico **A**b oc-
cultis meis munda me dñe: p̃pterea
nūc longo sermōe vsi sum⁹ qm̃ in p̃-
senti seculo p̃fectus iust⁹ nemo p̃t eē.
q̃ nemo mūd⁹ est a pccō **N**ec si vñ⁹
dici fuerit vita ei⁹ sup̃ terrā **Hu.** isti
autē vltimi tres versus magis p̃prie
exponi possunt anagogice. i. p locuti-
onē de sup̃nis de ipis moriētib⁹ mori-
te corporis: q̃ tūc possunt dicere **C**o-
uertere aia mea in requiē tuā **N**ec ē
in vitā eternā: q̃ dñs bene fecit tibi

remittendo pccā tua: et te ad gloriā
eternā vocando. Quia eripuit aīam
meā de morte. de q̄ dicit apoc. ij. Qui
vicerit nō ledet a morte scda: oculos
meos a lachrymis: q̄ in vita eterna
nō est luctus: s̄ gaudiū. pedes meos. i.
intellectus et affectus animi mei a lapsu.
q̄ in ch̄o fundati sunt eterna securi-
tate. Placebo dño in regione viuo-
rū. sine fine gratias ei agēdo in p̄lia
celesti q̄ est viuoꝝ regio. Cas. Salu-
taris psalmi isti intentione tractata
p̄tra mūdi dolores: animi fortitudine
debem⁹ ei obijcere. Nō enī abijciēd⁹
est dolor q̄ perducit ad requiem: nec
dur⁹ estimandus est flet⁹: qui eterna
gaudia subministrat. Intēdam⁹ non
ad h̄ qd̄ patim⁹: s̄ qd̄ speram⁹: q̄ t̄pa-
le malū sine dubitatione mollescit. cu-
ius prosperum⁹ intenditur finis. R.
genuus ergo oipotētiā ch̄isti. vt per
ipsius adiutorū illa nobis non fiant
aspera: que nūc vidētur austera. Ipsi
p̄fecto in regione viuoꝝ place-
bim⁹: si in hoc seculo mortificare no-
stra corpora pro ipsius amore festine-
mus. Cui cum patre ⁊ sancto spū est
honor ⁊ gloria ī secula seculoꝝ. Añ.

Q Redidi prop.

Titul⁹ Alleluia. Cas. Per
totum hūc psalmū inuictorum marty-
rum verba referunt. Unde populus
ille martyriū reuerendū ordinez recte
fidei seruans ait

Q Redidi propter qd̄ locut⁹ suz. I.
Prius se dicit credidisse: ⁊ post
ea fuisse locutū: q̄ post veram fidem
sancta debet venire cōfessio. Hu.
Nec sufficit fides nisi sequat cōfessio
q̄n oportet. vnde Luc. ix. Qui me
erubuerit. videlz confiteri vel sermo-
nes meos: h̄c filius hominis erube-
scet cū venerit in maiestate sua: ex q̄
cōfessione fidei. Lego aut̄ humiliat⁹

sum nimis. Id est multas tribulatio-
nes passus sum a tyrannis. Et dicit
nimis: ad denotandum immēscatam
tormentorū in quibus ex humana in-
firmitate pauebant sancti martyres.
Cas. Et ne quis putaret hanc verā
fidei cōfessionē viribus mortalium
applicandā cui propria et infirma hu-
manitas proficitur dicens. Ego di-
xi in excessu meo. Id supernā cōtem-
plationē p̄ excessum mentis euectus.
q̄n aīa a sorde corporea purgata cau-
las rerū manifestis speculatiōib⁹ in-
tuet. Nōte igit̄ rapta ad eterna dixi
Lois hō mendax. Iñ. Quātū ei ad
ipm hominē p̄tinet mendax est. sicut
petrus: qui de se presumpsit nō nega-
re dominū: mēdax inuentus ē. Dic.
Quid ei veritatis potest esse in hoc
mūdo: cum ymbra sit vita nostra sup-
terram. Cas. Quapropter hec nos
regula certa constringat: vt quando
carnis fragilitate mendaces sum⁹: no-
strum esse fateamur: quando veraces
diuinis muneribus applicem⁹. Dic.
Vt dicit dauid an mentitur? Si
vero est oīs hō mendax: et hoc q̄
dicit: oīs hō mendax. verū est: ergo ⁊
ipse mentitur et verū dicit. Inuene-
rūt enī p̄hi sua deceptione paralogis-
mos propria arte: quō in eodem ser-
mone et vera quis dicat et mentiat⁹:
propter qd̄ dicit apostolus. Videte
ne quis vos seducat per p̄hiā et va-
nam deceptionem hominū. Quādū
hoīes sumus mentimur: q̄n fuerim⁹
dñi desinem⁹ mētiri. Si q̄s scīs ē. de⁹
efficit. et desinit eē hō carnalia sapiēs
et amans. ⁊ iam non mentitur homo
peccato suo mendax: dono dei verax
et ideo iā nō hō. Hoc itaq; cōsiderās
deuot⁹ populus fidelium. et videns
grā dñi se factū veracē p̄sequent sub-
iungit dicens. Quid retribuam dño
pro oībus q̄ retribuit mihi. Iñ.
D uij

Dñs primo tribuit nobis corpus et
animam in creatōe: et retribuit. i. iterum
tribuit nobis semet ipm in creatione
facta hō: celsus alapis: iudici tradit:
flagellis verberat: et crucifixus. Hec
fuit retributio. i. iterata tributio. Quid
reddā p illa? sequit. **Calicē**. i. videlz
passiōis et mortis: et hoc q ad marty
res. **Ac** si dicat. **Chis** p nobis passus
est: et ego p noie ei? patiar. Aliud nō
habeo qd ei retribuā. **Uel calicē**. i. sa
lutaris accipiā. i. corporalis penitē
tie austeritatē. **Uel calicē** sanguinis
salutaris. i. chri iesu. In hebraico ita
habet. **Calicē** iesu accipiam. neq hoc
qd offerā aut mortis calicez aut pnie
hostiam est mee virtutis: sed grē dei.
ppter qd. **Uomē dñi inuocabo**. p hu
militate oionē eius grām et miam postu
lando. **Uota mea dño reddaz**. i.
implēdo pmissiōes deo factas. **Corā**
oī populo ei? i. ut exēplo meo alios
puocē ad laudē dei. iuxta illd. **Mat.**
v. Sic luceat lux vīa corā hominib?
ut videāt opa vestra bona. et glorifi
cent patrē vestrū q in celis est. **Ureci**
osa in cōspectu dñi mors scōz ei? i. qz
p illā veniūt fideles ad regnū celozū.
Nā Sapientie iij. Iust? si morte p
occupatus fuerit: in refrigerio erit.
O dñe. i. p fiteor pditionē meā. **Quia**
ego seruū tu? i. sum emp? et redēp?
sanguine tuo. **Ego seruū tu?** i. p susce
ptionē baptismi: in quo seruire tibi
pmisi. **Et fili? ancille tue**. i. eccie. que
eccia qz seruit hic humilit: dicit ancil
la. **Dñe**. In futuro erit sponsa. qndo
erit in amplexu sponsi chri. Et qz in
martyrio dimitunt oīa pcta: ideo sibi
iūgit. **Dirupisti vincula mea**. i. pec
cata qb? ligabar. Iuxta illud puerb.
v. Fumb? pcta suoz pstringit qsqz
Dñe. Quicūqz scūs mori sua morte:
qui misericordias opat est: licz sit sār
tus: et fecerit signa: demones ciecer

rit: nō vadit secur? ad dñm: horrescit
ei? pscientia qñ videt dñm: martyr ac
et si post baptismū peccauerit: ex
scōo baptismate martyrii ablue? secu
r? vadit ad dñm. **Dñe**. Et accepta a te
dñe pcta meoz remissione. **Tibi** sa
crificabo hostiā laudis. i. mactādo me
in pnia cū grāz actiōe. **Et nomē dñi**
inuocabo. In de tuis beneficijs mihi
collatis sim aliqñ ingrat? **Cass.** No
tādū aut q iste vērsum tāta virtutez
credit? est habere. Et a nonnullis ho
minib? diceretur posse pcta dimitti si
eū in fine vite sue certa psssiōe pger
minēt. **Dñe**. Iste aut fidelis grārum
actiōne replicās sibiūgit. **Uota mea**
dño reddā in ppectu oīs populi ei?
videlz. **Uin atrijs dom? dñi**. hoc ē in
sancta eccia militate: q est dom? oīo
nis. in ipsa p solū que pmisi dño. Et
deinde laudabo te dñe. **Uin medio hie**
rusalem. i. hierusalē celestis patria.
in q diruptis vinculis humane fragi
litas sancti eterne pacis vīdē frui
tur. **Col.** Rogem? dñm iesum ut p
suā grātiā ppresso in nobis bello car
nali: charitatis sue nobis pace largi
ta: filiūqz sui effecti hierusalē celestis
et si nō meremur martyrio coronari:
salte in studijs similib? possum? inue
niri: et post hui? vite terminū miseris
corditer adiungi ipsi dño nostro iesu
chro: cui cū patre et spū sancto est ho
nor et gloria in secula seculoz. **Amē**

Laudate domi.
M. Pro titulo pmittit hui
ps. alleluia: qd signat laudate deū. In
h ei ps. iducunt oēs populi tā iudei
qz gētiles ad laudē dei. Aduētu ipsi?
xpi. q iſtuit vñā ecciam de iudeis et
gētib? ad dñi gloriā et honorē: et h mō
allegat apls septuaginta hui? ps. ad ro.
xv. dicens. Dico enim ipsum Iesum
christum ministrum fuisse circumc

honis: id est populi iudaici Et iterū
Laudate dominum omnes gentes:
et magnificate eū oēs populi: qđ acci-
piūt ex pncipio huius psalmi. Ista autē
prouidens dauid in spū ait

Laudate dñm oēs gentes. I. om-
nes gentiles ad fidē vocando. L.
laudate eū oēs populi. **Vie.** qui ex
iudeis fuerūt pueri: qđ titul⁹ ille p/
nūciauit quē sup crucē dñicam pila-
tus posuit scriptū hebraice grece ⁊ la-
tine. ad denotandū qđ xps esset rex tā
iudeorū qđ gentiū ad ei⁹ fidē venientiū.
qđ h ad chīm laudandū inuitant. **Vi.**
Et nota qđ gentiles pponit iudeis h.
Quia pauci de iudeis pmo credider-
ūt: ⁊ multi de gentib⁹. fm qđ dicit apol-
stol⁹ ad Ro. xi. Cecitas ex parte cō-
tigit in israel donec plenitudo gētiū
intraret. ut sic oīs israel salu⁹ fieret.
qđ iudei puerent circa finem mūdi ⁊
ideo hic inuitantur ad laudē post gē-
tiles. Cui⁹ laudis rōnē subdit dicēs.

Quoniam pfirmata est sup nos. I. tam
iudeos qđ gentiles puerlos. **Lmā ei⁹.**
Loquit de futuro p modū pteritū
ppter certitudinē pphetie. **H.** hec
dñi mīa fuit in ei⁹ incarnatione: ⁊ cō-
firmata est in ei⁹ passiōe. Unde dixit
Jo. xij. Cōsummatū ē. **L.** veritas do-
mini. I. ipse xps qđ dicit de se ipso
Jo. xij. Ego sū via. veritas. ⁊ vita.
Manet i etnū. I. fm qđ dicit apłus ad
hebr. xij. Ies⁹ at heri ⁊ hodie: ppter
in secula. Vel veritas dñi manet i et-
nū: in eis qđ pmissit iustis: siue i eis qđ
minat⁹ est ipiis. **Laf.** Parū qđē ps.
plenissima breuitate pclusus ē. Quid
ei ampli⁹ pōt dici. qđ ut creator debeat
toto orbe laudari. O dulcis amirāda
psalmoz diuersitas: mō paucis sentē-
tijs salutaria dicē: mō magnalia diffu-
sa orōne narrare: ut tediosa mortali-
tas nec i ipsa cura sustineret fastidiū.
cui prestat amena varietas appetituz

Etia p hoc nobis futuri regni stat⁹
signatur: vbi diuersa merita sancto-
rum pro actūū qualitate fulgebunt.
cum tamen omnibus vna beatitudo
et suauitas eterna prestatetur. **Vie.**
Nos igitur dominū supplices deprecemur:
ut se laudandi tribuat efficaciam.
et confirmet super nos misericordiam
suam mittens in nobis spiritum san-
ctum: qui exurens noxia illuminet
profutura. Cui cum patre et spiritu
sancto est honor et gloria in secula se-
culorum Amen

Confitemini do

Titulus Alleluia: patz eius
expositio in cō. psalmo. **H.** In pre-
cedenti psalmo egit propheta de con-
firmatione misericordie dei. In isto
ostendit per quid fuerit confirmata:
videlicet per mysterium incarnatio-
nis et passiōis xpi. Est enim hic
psalmus vnus eorum qui dicuntur
de primo aduentu xpi. **Vi.** Unde
saluator. **Mat. xxi.** loquens de seipo
iudeis reprobando. allegat litteram
huius psalmi dicens eis. Nunquid le-
gistis in scripturis. Lapidem quem
reprobauerunt edificantes. hic fact⁹
est in caput anguli. Item **Actuum**
iiij. Petrus ostendens principibus
sacerdotū xpi glorificationē post
eius passionem: de eo dicit. Hic est
lapis qui reprobatus est a vobis edi-
ficantibus: qui factus est in caput an-
guli. Et non est in aliquo alio salus.
Ex quibus patet qđ psalmus iste ad
litteram loquitur de xpo. **Col.**
Presertim ab illo loco: lapidem quē
reprobauerūt supradicti. et citra po-
test idem psalmus moraliter exponi.
Cassiodor⁹. Fidelis itaqz popu-
lus peccatorum nexibus absolutus
in prima parte generaliter hortatur
ad laudandū dominū cui⁹ dicitur

Psalmus Exvii.

Confitemini dño. **Ps.** p̄fessioe
laudis: ⁊ ppter hoc dño. **Lqm** bo
n⁹. si se naturalit. ⁊ etiam qm bonos
nos facit p suā grām. **Ps.** Ad potur
it laus dei breu⁹ explicari q̄ vt dis
ceret. qm bon⁹. **Quid** sit. grandi⁹ ista
breuitate non video: cū sit p̄p̄u deo
q̄ bon⁹ est. **Lqm** in seculuz mia eius.
Ps. qz sp subuenit deuote en req̄rē/
tib⁹. **Et** qz q in hac vita nō requirit
miam dei p̄ueniendo: certe in futu/
ro nō inueniet eā: sed poti⁹ irā: ppter
qđ subdit. **O**icat nūc. i. in p̄senti vi
ta dñi adhuc temp⁹ est merendi. **Israhel.**
i. i. popul⁹ christiān⁹ vidēs deū p fidez
Lqm bonus. qm in seculū mia ei⁹. qz
post hanc vitā tribuet bonis miser/
corditer vitā eternam. **Et** si p̄munis
popul⁹ christiān⁹ debz dñm laudare:
multo forti⁹ sacerdotes ⁊ ministri ec
clesie. **Un** subdit. **O**icat nūc domus
aaron qm bon⁹ est dñs: qm in seculū
mia eius. **In** his duob⁹ versib⁹ por
nitur dom⁹ p familia. **Ps.** Et qz nō
est speciosa laus in ore p̄cōris. **Eccl.**
xv. Ideo circa p̄dictos ad laudem
dei inuitatos. ostendit qz laus ē deo
accepta. **O**icat nūc q̄ timēt dñm.
Irimore filiali: q̄ timēt offēsam p̄ris. **L**
qm bon⁹: qm in seculū mia ei⁹. q̄ gra
tis mie sue dona p̄cedit. **Deinde** ad/
ducit rōnes inducētes ad dei laudez
di. **Ps.** **P**e tribulatōe. **C**ordis vel
corporis. **Unocam** dñm. **I**petēdo au
xilium. **Let** exaudiuit me in latitudine
dñs. **Hoc** fit qm in tribulatōib⁹ pa
nētia p̄stat: ⁊ in latitudine. hoc est: in
spe p̄mior eternoz suos fideles p̄for
tat. **Nec** tm d tribulatōe liberat dñs
fideles suos: s̄ adiunat in bonis p̄fi
ciendis. **Un** subdit. **O**is mihi adiu
tor nō timebo qđ faciat mihi hō. i. i.
q̄libz inimic⁹ carnalis q̄ visualit reli
giosoz. **Ap̄ositi** p̄sequitur. **O**is mihi
adiutor ⁊ ego despiciā inimicos me/

os. **I**videlz mūdū: carnē: atqz diaboli
Mūdū quē debem⁹ despicerē. p̄t suā
vanitatē. diaboli. ppter sui malignita
tē: carnē ppter sui vilitatē. **Et** qz hi
inimici nō humano: s̄ dei auxilio dei
vincunt: ideo subdit. **Un**. **B**onū est
p̄fidere in dño. **Lq** nō deficit in nēitatē
te. **Lq** p̄fidere in hoīe. **Lq** nihil ex se p̄
t. **Un** hier. xvij. **D**aledict⁹ vir q̄ cō/
fidit in hoīez. ⁊ ponit sp̄ carnē brachij
sui. et a dño recedit cor ei⁹. **Die**. **B**o
nū est sperare in dño. **Lq** vitaz largitē
eternā. **Spes** enī est certa expectatio
future beatitudinis. **Lq** sperare in p̄n
cipib⁹. **I**quoz potestas cū hoc mūdo
labit ⁊ euanesceat. **Ps.** **O**mnes gen
tes. i. i. oīa vitia q̄ faciūt hoīes gētiliē
vivere. **C**ircuerūt me. **O**bsidētes me
tentatione. **⁊** in noīe dñi. **Hoc** ē i au
xilio dñi fugati sunt a me insult⁹ dei
monioz. **L**quia vltus sum in eos. **I**am
putādo capita eoz: hoc est: p̄mos mo
tus tentationuz: quia eis non p̄bui
p̄sensum. **C**ircūdantes circūdedē/
rūt me. **I**scz insultus vitiozū tam cogi
tatione q̄ locutione. **⁊** in noīe domi
ni. **V**ici eos. **L**quia vltus sum in eos. **I**
vindictā per mortificationem carnis
de eis faciendo. **C**ircūdedērūt me sic
apes. **I**quia vitia ⁊ tentationes vitio
rū p̄tēderūt mihi delectationē mel
leā ⁊ dulcē: s̄ p̄sideraui finem quō p̄u
gunt per eterne mortis obligationez.
sicut apes gerūt mel in ore: ⁊ aculeū
in cauda q̄ p̄ūgūt. qz multi sunt q̄ bñ
dicūt q̄ p̄cā ita p̄ūgūt: s̄ tñ se p̄idēti
res nō curāt vitare occasiones ex q̄/
bus surgūt tentationes ardentes in
p̄cupiscentia. **I**deo subdit. **⁊** exarfe
rūt sicut ignis in spinis. **Lq** dicat. **Nō**
p̄t eē q̄ vitet p̄cā si occasiōib⁹ q̄s
se exponat: ppter qđ dicitur eccl. ix.
Auerte faciē tuā a muliere compta:
propter speciez mulieris multi perie
runt. et ex hoc p̄cupiscentia q̄s ignis

erar deſcit in cogitatione **L** **I**mpul-
 ſus. **I**a tentatōe **L** **E**uerſus ſum. **I**n vā-
 lens p me reſiſtē tētatoī **I** vt cadere **I**
 in pccm **I** t dñs ſuſcepit me. **V**ie. qz
 phidēs i eū ipm ſolū adiutorē q ſui
 Ipſe enī eſt **D**u. **F**ortitudo mea **I**p
 quē fortis ſum in bello ptra vitia **I** z
 laus mea **I** qz q bon⁹: caſtus: humilis
 ſum: hoc eſt ab ipſo q me laudabilē fe-
 cit **I** z fact⁹ ē mihi in ſalutē **I**p quē ſci
 culi hui⁹ pericula euadere valeo. z et
 nā vitā adipiſci **I**pſe ei ē fortitudo et
 laudatio z ſal⁹ eterna beatorū a q ſcī
 magnū habēt gaudiū **I** ſō ſbdit **D**ox
 exultatiōis **I** ſpūalis **I** z ſalutis **I** .i. q
 ſalut facti ſunt. eſt **I** tabernaculis iu-
 ſtorū **I** .i. in pſciētis vbi ſcī ſp leti ſūt:
 q̄uis forinſec⁹ aſſigant. vñ aplūs. ij.
 ad chorū. i. **G**loria nra hēc ē teſtimō
 nū pſcie nre **I** **E**t vt cognōſcēs vnde
 illud gaudiū venit: pſeq̄nter ſubiūgit
Dextera dñi **I** .i. chīs **D**u. **L**fecit
 virtutē **I** q ſubdit **D**extera dñi ex-
 altauit me **I** de luto vicioz eleuās me
 ad ſtatū grē. z **D**extera dñi fecit vir-
 tutē **I** cuſtodiedō me in eodem ſtatu.
Caſ. **Q**uid ei potēt⁹ qz pccōub⁹ dā-
 re beatitudinē: de infirmitate pfectio-
 nē: de hoſte fortiffimo infirmis pfer-
 re victoriā? **T**āta ergo fiducia de deo
 no dei accepta fidelis popul⁹ pſeq̄nt
 dicit **N**on moriar **I** **D**u. morte cul-
 pe nec gehēne **L**z vñā vita grē in p-
 ſenti: z glorie in futuro **I** z narrabo
 opa dñi **I** ipm de pccatis bñficijs cuz
 grāz actōe laudādo **D**einde oſtēdit
 ſam grē nō mouet morte etna dicēs
Caſtigās caſtigauit me dñs **I** **H**ec
 geminatio notat vtilitatem caſtigati.
 vñ ſbdit **I** z morti **I** videlz culpe **L** nō
 tradidit me **I** acſi dicat **A** morte pccī
 eripuit me p caſtigatiōē **C**aſ. **I**lle
 enī morti nō tradit⁹: cui⁹ hic vitia cō-
 miſſa purgant **V**ie. **C**aſtigat nos
 dñs ad pbarionez multis verberib⁹
 vt probatos eruat a morte perpetua

Deinde dicit aia iusti egredies de corpore. **A**perite mihi portas iusticie. Ipsi dicat. sic tra apif corporata ce lu aplat aie. Propt qd iste ver canit in ereqis mortuoru. Et bn dicit por tas iusticie: qz tuc n e tep mic: s iusti cie. **U**n fatuis virginib tuc dicentib illud. **Mat. xxy.** Dne dne api nobis. **R**ndit. Amc dico vobis. nescio vos. Qui at hic iusticia fecerit sc viuedo. tuc secun e dicc poterit. **A**perite mihi portas iusticie. **I**gressus i eas. qn di ctu fuerit. **I**ntra i gaudiu dni tui. tuc **P**rofitabor dno. Iq i pta e pfessio lau dis sempitna. **H**ec porta dni. i. supple e iusticia: p qua iusti intrabnt celu. **L**i ca. i. p ea. **V**el pt hic versicul expoi allegonce h mo. **A**pite. **M.** **C**irca qd sciendu q saluatio generis hmani facta e p fide xpi passi z glouficati. p pter qd dauid loqns in psona genis hmani illud pmo. **A**pite sibi igressum hui fidei dicens. **A**pite mihi portas iusticie. i. sacra noue legis qb iustifi cant fideles: z igress in eas. i. illis re ceptis: pfitabor noi tuo: ei grs agen do. **E**t qz oia sacra habent efficaciam a chio: eo q oia fluxerit de latr ei in cruce dormientis. **I**deo subdit. **H**ec porta. i. chis fili dni dei patris. **A**ss dicat. **D**es porte pdicte. i. sacra referu tur ad vna porta q est chis. **U**n ipse dicit. **Jo. x.** Ego sum ostiu: p me si qs i troierit: saluabit. **I**o subdit. **I**usti in trabnt i ca: p fide z deuotione: z sic p ea intrabnt ad gloria. **D**einde puerit sermonem ad dnm di. **De.** **Q**onfite bor tibi. p fessioe laudis. **Q**ui exaudis si me. redimdo me p morte tua. **L.** **S**ic. **F**act es mihi i salute. i. me salua tor. **Q**uo at h factu sit pseqnt declar rat di. **M.** **L**apid. scz chis q e vo cat lapis. **D**e q di. **Da. ij.** **L**apis ac q pcusserat statuas: fact e mons ma gnus z impleuit vniuersam terram. **De.** et loquitur per figuram que

Psalmus Cxvij.

dicat antithesis: qñ casus ponit p cas
su. Dic at ponit lapidē p lapis. **Quē**
reprobauerūt edificātes. **M.** videlz
sacerdotes iudeorū ad qruz spectabat
officiū edificare in fide ⁊ morib⁹ po
pulū. **Hic** fact⁹ ē in caput anguli. **Ec**
stituens vnā eccliam de iudeis ⁊ gen
tib⁹: cui⁹ ipse est caput ⁊ pastor: ppter
qđ dicit **Jo. x.** Et alias oues habeo
q nō sunt ex hōc ouili: ⁊ illas oportz
me adducere. ⁊ fiet vnus ouile ⁊ vn⁹
pastor. **Cas.** Et nē lapidē istū de sar
zeis montib⁹ putarēs excisum: psequē
ter adiūxit dī. **Hic** dñs fact⁹ ē istud. **I**
d ē a chio facta est ista vnio. **Lz** ē mi
rabile in oculis nrīs. **M.** Fideles
ei qui ex iudeis crediderūt in chri
stū. admirati sunt qñ viderūt spūm sanctū
dari ī signo visibili. **Cornelio** ⁊ alijs
gentib⁹ q cū eo erāt. sicut legiē actu.
x. Et obstupuerūt ex circūcisōe fide
les q venerant cū petro: qz in natio
nes grā spūm sancti effusa est q vnuit
gentiles et iudeos in vna chri ecclia.
Dy. In oculis etiā spūalib⁹ augusti
ni erat dei clemētia multū mirabilis.
q de⁹ hō fact⁹ pati voluit p salute no
stra. sicut de ipso cantat ecclia. **Nec** sa
tiabāt vllis dieb⁹ dulcedine mirabili
psiderare altitudinē pñij diuini. sup
salutē generis humani. **Ide** sapiebat
hic ppheta ⁊ sapit ecclia. **Un** subdit
Hec dies. **Hic.** i. tēp⁹ noui testamē
ti: qđ vocat dies rōne veritatis reue
late: q latebat sub figuraz obscurita
te. ppter qđ paul⁹ ad **Ro. xij.** vocat
vetus testamētū noctē: ⁊ nouū testamē
tū diē di. **Nōx** pñstet: dies aut ap
propinquabit. **quā** fecit dñs. **Lz** ei
faciat oia tpa generalit: tñ dicat facē
aliqd spēalit ppter bonum qđ in illo
ptingit fm modū vsitatū loqndi: quē
tenet hic scriptura loquendo de tpe
christi. **Dy.** **Ierusalem?** corpe in opi
bus bonis. **Lz** letemur. corde deuot⁹

tis orōnib⁹. **Linea.** i. ppter istā diem.
Iste versus cantat multo cōtens ī die
resurrectōis dñi: q spēaliter ⁊ pñe
dicat dies eo q sol iusticie christ⁹ de⁹
noster tñc ortus ē de sepulcro: ⁊ tene
bras infidelitatis amōuit. tñ q die dia
bol⁹ ius pdidit: ⁊ infidus salutē acce
pit. **Deinde** popul⁹ christian⁹ orōnē
facit p salute eternā obtinēda dicēs
O dñe saluū me fac. **liberando** me d
periculis ⁊ malis hui⁹ mūdi. **O** dñe
bñ prospere. **i.** pspere facito iter il
lud: quo ad te post multos labores
reuertor. **Dy.** Duo enī ista popul⁹
iste petit christian⁹: scz vt hic eripiat
a pñtōz morte: ⁊ post hanc vitā collo
cetur in requie sempiterna. **Prospe**
rare enī est aliqd asperū facere: tran
qllū: vt ingrata fiant nobis mala pñe
rita: q credim⁹ in eterna gaudia pñu
tāda. **bñdixit** qui venit in noie dñi.
M. i. chris q venit in noie patris p
salute mūdi. **Et** hoc mō cantabāt pu
eri chio ad passionē venienti: vt dī
Mat. xxi. Et de illa laude videt b
dauid pphetasse. **Dy.** Et qz popul⁹
christianus pcepit de benedictōe xpi
in participatione sacfōz. **Ideo** in p
sona epōz ⁊ sacerdotū sacra ministrā
tiū ⁊ loquētiū ad subditos: subiūgit
Benedixim⁹. **nos** sacerdotes. **vo**
bis. **Jo** subditi. **de** domo dñi. **i.** de ec
clesia de qua sumuntur baptism⁹: eu
charistia ⁊ alia sacra. **In** qđ bñdictio
id ē augmentū grē dñi. **Sz** qz ista be
nedictio nō est a sacerdotib⁹ licz per
eos mīstret. **Ideo** subiūgit. **de** dñs.
i. xps. **Cass.** **Ac**si dicat. **Immo** nō nos
s. **de** dñs. **bñdixit.** **Lz** illuxit nobis.
Istā maiorib⁹ q minorib⁹ grām sue be
nedictōis infundendo. **M.** et spūm
sanctū pferendo: ad intelligendū scri
pturas. **Et** qz eadē potestas remanet
in rectoribus ecclie. **Ideo** ad eos ser
mo dirigit. tū subiūfert. **C**onstituē

die solenne .i. dies solennes natiuitatis et resurrectionis christi. et similes que constituti sunt per ecclesias in predictis .i. ut populus fidelis perveniat ad ecclesiam in densitate plebis. **Traslatio hebraica habet in aggregatibus. Et traslatio romana habet in frequentationibus: ut velz populi christiani. vsqz ad cornu altaris. Ita quod ecclesia impleatur populo et clero.** **Beatus. moralium.** Moraliter autem solenne die domino in frequentatione constituitur: quod se assidue in eius desiderio affligit. Qui nimirum solennitatis dies vsqz ad altaris cornu precipit tendi: quia diu necesse est ut quisque se afficiat. Quisqz ad superni sacrificii altitudinem. id est ad gaudia pertingat eterna. **Au. Ubi nihil aliud dicemus nisi. Deus meus es tu.** **Hi. domine iesu christe. Confitebor tibi. Confessione laudis. De me es tu et exaltabo te.** tua magnalia laudando et enarrando. In ecclesia solet fieri talis confessio: et narratio in predicationibus. **Confitebor tibi domine.** Vox est ecclesie deum laudantis. Quam exaudisti me. **Deprecante deuote.** Et factus es mihi in salutem. **Confitendo gratiam in presenti et gloria in futuro.** Propter quod inuitant omnes generaliter ad laudem dei: cum subinferunt. **Confitemini domino quoniam bonus. quoniam in seculum misericordia eius.** **Sicut incipit hic psalmus: sic et finit: ut ab initio credulitatis nostre vsqz ad finem vite fiduciam in domini misericordia habeamus: et eius laudes perseueranter profiteamur.** **Beatus. super euangelium.** Pensate charissimi mihi pateris nostri. Peccare nos videt et prouidit: quod nos ante culpam peccare prohibuit: et post culpam expectare ad veniam non desistit. Ecce a nobis preceptum est: et tamen nos non cessat adhuc superbe auersos benigne reuocare. Et quia ferire nos aduersantes potuit. ut reuertamur: munera promittit. Habete ergo fiduciam fratres mei de misericordia saluatoris nostri.

Cogitate quod facitis: recogitate quod fecistis: clementiam superne pietatis aspiciite et ad misericordiam iudicis (cum adhuc expectat) cum lachrymis venite. Et sic portas iusticie eius intrare toto cordis affectu studete. **Cogitantes vero quod iustis sit: preterea vestra nolite negligere.** Et scientes quod pius sit: nolite desperare. **Prius namque apud deum hominibus fiduciam quod deus est homo quod est nobis spes magna: quod aduocat non factus est iudex nostris dominus iesus christus: cui cum patre et spiritu sancto est honor et gloria in se. se. Amen.**

Beati immaculati.

ti. Titulus. Aleph. Ambrosius. Hoc est laus dei. In his cum vere laudat deus: in quibus est preteritorum remissio. **Hi.** Est autem iste psalmus alphabeticus in viginti duobus capitulis distinctus. Et quodlibet capitulum continet octo versus: et in principio cuiuslibet capituli preponitur prima littera hebraica scilicet Aleph: et secundo preponitur secunda littera scilicet Beth. Et sic persequuntur per ordinem de alijs. Et quia traslatio non potuit transferre: sic quod omnes versus primi octonarii inciperent ab a: quod est prima littera alphabeti latini. Ideo primo octonario preposuit Aleph ad signandum quod omnes versus illius octonarii per aleph incipiunt in hebreo. Curriebat autem tunc quidam modus specialis versificandi secundum ordinem litterarum alphabeti: sicut apud nos in illo hymno. **A solis ortu caridine.** in quo versus incipiunt ordinare per litteras alphabeti latini. incipiendo ab a: vsqz ad g: inclusive ut patet intuitu illius hymni. In quo versus octo successine incipiunt a quilibet littera. Et quod in hoc psalmo octo versus incipiunt a quilibet littera: non video aliquam significationem nisi modum versificandi specialis: loquendo de sensu litterali. **Idem.** Spiritualiter autem docemur per hanc prepositionem nos esse in schola christi: cum in

scripturis presentis psalmi discimus
vsum scē viuēdi **Ambro.** vt quēad
modū paruulorū ingenia p̄mis l̄rari
elemētis assuescūt assumere vsuz di
scēdi Ita etiam nos elemētis h̄mōi
vsum discam⁹ viuēdi **Litteris** at sin
gulis octonos versus ascripsit **Bu.**
significans q̄ oīa ad vnū deū tēdūt
q̄ oīa regit: et q̄ p̄fecta purgatio erit
i octaua resurrectōe **Cas.** Et ei iste
ps. altissim⁹ p̄funditate sensus: i quo
velut in apotheca omniū virtutū mo
ralis doctrina tota resp̄ndet: q̄ i ah
is psalmis particulatim relucet **Bu.**
Nā facile q̄s versicul⁹ nō inueniūt in
q̄ nō aut vias: aut mādātā: aut iustifi
catōes: aut eloq̄a dñi habeo: aut ali
qd tale qd eq̄pollētē valeat **Au.** ab
exordio q̄ppe suo psalm⁹ iste hortatur
nos ad beatitudinē **Beati** q̄ppe esse
tā magnū bonū est vt hoc et boni ve
lint et mali **Nec** mirū ē q̄ boni p̄p̄ter
rea sunt boni vt sint beati: s̄ illud est
mirū q̄ etiā mali p̄p̄terea sint mali vt
sint beati **Nā** q̄squis libidini dedit⁹:
luxuria: stupris: corrūp̄t In hoc ma
lo beatitudinē q̄rit: et se miserum pu
tat: cū ad sue p̄cupiscētie voluptates
letitias q̄ nō puenit: beatus se vero
q̄si nō dubitat iactare cū miser ad ta
lia facta puenit **Et** q̄sq; auaricie facis
b⁹ inardescit: ad hoc p̄gregat q̄cunq;
mō diuitias vt beat⁹ sit **Inimicorū**
sanguinē fundere q̄cūq; desiderat: do
minationē q̄sq; affectat: crudelitates
suā q̄sq; alienis eladib⁹ pascit: in oīb⁹
scelerib⁹ beatitudinē q̄rit **Nos** igi
errātes et vera miseria falsam beatitu
dinē req̄rentes reuocat ad verā bea
titudinē **Nā.** Que dupliciē habetur
vno mō in re: et sic habet tū in p̄ia
Alio mō in spe: et sic habet in via p̄
bonorū operū merita: sicut dicit p̄s
p̄. et h̄. de felicitate politica q̄ p̄sistit i
vsu virtutū **Pueros** beatificam⁹ in

spe: q̄ adhuc nō opant virtuosē: s̄ q̄
vidētur bone indolis: et apti ad ha
bendū vtutes politicas tpe p̄cedere
Igit de beatitudine q̄ habet in via
loquit psalmus iste q̄ p̄sistit in p̄fecti
one vite actiue et cōtemplatiue. vita
vero actiua p̄cedit p̄tēplatiua: quia
mens nō p̄t eleuari libere in p̄tēplati
one veritatis: nisi passionēs appetit⁹
sensitiui fuerint moderate p̄ exerciti
um moralis virtutis qd pertinet ad
vitā actiua **Unde** dicit **Gre. vi.** mo
raliū **Dū** aliqui p̄tēplatiōis arcem
desiderāt tenere prius se in campo p̄
exercitiū boni opis probent vt sol
cite sciāt si nulla iam mala primis ir
rogant: si mala sibi irrogata ab alijs
eq̄nimitē possint: si obreant bonis
cpalibus nequaq̄ mēs letitia soluit⁹:
si subtrahtis non nimio dolore saucia
tur **Bu.** Cū itaq; oēs tam boni q̄
mali: vt dictū est velint esse beati: tū
q̄ qdam viā q̄ itur ad beatitudinem
ignorāt. **Ideo** in p̄sona omniū fide
liū loq̄ns: q̄ sit ad illā vera via diffi
nit dicens

Beati imaculati. **i. i.** carentes ma
cula mortalis p̄cti **Lin via.** presentis
vite **q̄** ambulāt in lege dñi. **i. i.** man
data ope adimplendo: q̄ nō sus
ficie declinare a malo: sed cū hoc req̄
ritur opari bonū **Propter** qd dicit
Grego. omelia xxxij. **Quin** est mala
nō agere: nisi etiā quisq; studeat bo
nis opib⁹ insudare **Postq̄** ostendit
p̄fectionē vite actiue: postea ostendit
p̄fectionē vite p̄tēplatiue di. **Bea**
ti q̄ scrutantur testimonia ei⁹. **i. i.** elo
quia diuina p̄ p̄phetas nobis tradita
que sunt miraculis tanq̄ diuinis tes
timonijs p̄firmata. sicut **Marc.** vii.
dicit: dñō cooperante et sermonē p̄fir
mante sequētib⁹ signis **Lin** toro corde
exquirunt eū. **i. i.** videlz intellectu et af
fectu **Differt** enī p̄tēplatio scōrum

a pteplatōe p̄hor. **C**ōtēplatio p̄hor
est ppter pfectōem p̄sone pteplantis.
et ideo p̄sistit in intellectu. **S**z ptem
platio scōz q̄ est pteplatio theologi-
ca: est ppter amorē ipsi pteplati: scilz
dei: et ideo nō p̄sistit in intellectu per
cognitionē: sed trāsīt ad affectūz per
amorē dei tanq̄ p̄ncipalit̄ intentum
Cas. **E**t vide ordinē scē veracis q̄
doctrinē. **P**u? dicit beatos eē q̄ am-
bulāt in lege dñi: deinde q̄ scrutant̄ sa-
cray testimonia s̄ray. q̄ n̄ est dign? ista
perquirere: nisi qui se p̄babili actione
cognoscit tractare. **C**ōseq̄nt̄ ostendit̄
q̄ a predicta pfectōe excludunt̄. scz de
linq̄ntes: q̄ nōt̄ cū dicit̄. **N**on enī
q̄ opant̄ iniquitatē: in v̄is ei? ambula-
uerūt. **I**.i. q̄ opatiōib? p̄dōz nefanda
delectatōe p̄sentiunt̄: hi mādatis dñi
nō obediūt. de q̄b? s̄bat̄. **T**u māda-
sti mādata tua custodiri nimis. **M**i.
id est cum magna diligentia et solici-
tudine. quā nō habent negligētes. et
p̄p̄eq̄ns carent impleriōe mādatorz
dñoz. **Q**uoz aliq̄ p̄tinent ad charita-
tē p̄miti: aliq̄ ad cōtēplationē q̄ dire-
ctē p̄tinent ad amorē dei. **C**ōseq̄nt̄
subdit̄ de beatitudinis appetitū: cum
dicit̄ in p̄sona toti? ecclie. **C**ū dñi
gant̄ vie mee. **I**.i. p̄cessus cogitationū
et operū. **A**d custodiēdas iustificatio-
nes tuas. **I**.i. mādata tua ad vitā acti-
uā et ad pteplatiuā p̄tinentia: q̄ p̄tinet
iusticiā p̄fectā. **D**u. **N**ō possunt autē
custodiri iustificatōes: nisi p̄ ocul? ha-
beant̄. vñ s̄bat̄. **T**unc n̄ p̄fudar̄. **D**e
nō custodiis iustificatiōib? **C**ū p̄spe-
xero. **I**.i. p̄fecte inspexero. **I**n oib? mā-
datis tuis. **S**upple cognoscēdis. **E**ñ
Jaco. i. **Q**ui p̄spererit in legē p̄fectā
et p̄māserit nō auditor obliuiosus fa-
ctus: s̄z factor opis: hic beat? in facto
suo erit. **T**ales ergo laudant̄ a quoz
p̄spectu mādata domini nō recedunt
Ambro. **E**rgo ne p̄fundamur: custo-

diam? oīa dñi mādata. **N**ā si q̄s vñ
mādatū dñi custodiat et aliud p̄uari-
cet: nihil ei p̄dest. **C**ustodiuit se ali-
q̄s a sanguine. et non custodiuit se ab
adulterio: vtiq̄ in vno p̄uic? punit̄.
Etia in legib? secularib?: nec p̄dest
ei alteri? criminis abstinentia. si in al-
tero fuerit deprehensus. **M**i. **E**t q̄
ad custodiendū mādata dñi requirit̄
illustratio et directio dei: ideo subdit̄.
Confitebor tibi. **I**.i. laudabo te p̄
dicādo et legēdo. **L**i directōe cordis.
ita q̄ directio cordis mei ad intelligē-
dū p̄dicta sit a te. **G**lo. **Q**uia ei feci
sti cor directū. ideo te laudabo. **L**i eo
q̄ didici. **I**a scis patrib? **I**udicia iusti-
cie tue. **I**q̄b? nunc et in futuro iudicat̄
mūdus. **D**u. **N**unq̄d mihi p̄derit q̄
ita didicerim. si corde p̄uerso vias ha-
beo prauas: nō enī letabor in eis: sed
accusabor ab eis. et idcirco. **I**ustifica-
tōes tuas. **M**i. **I**.i. mādata tua. **C**usto-
diā. **I**ope adimplēdo. **E**t q̄ ad hoc re-
quit̄ assistentia diuine gratie q̄ facit
op? meritorū. **I**deo subdit̄. **N**ō me
derelinq̄s vsqueq̄q̄. **I**q̄si diceret. **S**i
me ad momentū dimiseris: nō poter-
ro custodire mandata tua.

In quo corrigit ad

olefcentior. **B**eth. **D**u. **D**ictionario
predicto p̄posita ē l̄ra aleph q̄ inter-
prat̄ doctrina. **H**uic autē sc̄do capitū-
lo seq̄nti p̄ponitur l̄ra Beth q̄ inter-
prat̄ p̄fusio. **E**t hoc bene p̄grue q̄ a
doctrina intelligit̄ hō et cognoscit de-
um et se ipm: et exinde p̄fundit̄ super
p̄ctis suis atq̄ reuertit̄ ad correctio-
nem de qua subditur cū dicitur.

In quo corrigit adolefcentior viā suā.
I.i. prauā p̄suetudinē suā. **L**icz enī i
oī etate q̄ntūcūq̄z sera vtile sit corrigi.
tū vtil? est in adolefcentia anteq̄ cō-
suetudo praua p̄ualeat i hōie. **U**nde
poeta ait. **P**incipijs obsta: sero mer-

dicina pat. **C**ū mala p lōgas pīnāz
moras. q. puer. xxiij. **A**dolefcens iu
rta viā suā gradit: eē cū senuerit nō
fcedet ab ea. **E**tia i adolefcētia hō ē
pnior ad pētī: vñ magis tūc nēaria
est correctio. **P**er hoc ei q. dicit ad
olefcētiā arguit senes: iueterati die
rū maloz q. difficile corrigūt. **S**iste
quēadmodū corripit viā suā. sub se
quēti rēpōsione pfirmat di. **I**n cur
studiēdo sermones tuos. **N**on dicit
in audiēdo vel scribēdo: sed custo
diēdo sermones tuos. i. pcepta tua.
Iuxta illud ad Ro. ij. **N**ō enī audi
tores legis iusti sunt apud deū: s. fa
ctores legis iustificabūt. et idēco
In toto corde meo exq̄siui te. **U**n
ecclē. i. **N**ō accesseris ad illūz duplici
corde. q. sicut ait Aug. p q̄nta par
te aliud q̄ris: deū nō q̄ris. **L**ne repel
las me a mādatis tuis. **C**as. tanq̄ i
dignū bñficijs tuis: vt quē tu fecisti
toto corde petere: tu etiā digneris au
dire. **R**epellit enī a mādatis suis s. b
dole se rogantes. **U**nde salomon ait
Spūs sanctus discipline effugiet fictūz
et subtrahet se a cogitatōib. q. sunt si
ne intellectu. **R**ogat ergo ne ab intel
ligentia legis diuine repellat sicut in
dign. vt agnoscam. hāc intelligētia
nō mereri nisi eos q. noscuntur toto
corde depeari. **U**n. et q. intelligens
diuina mādata in eis delectat. **I**ō s. b
dit. **I**n corde meo abscondi eloq̄a tua.
Iamemorie pmedani. et indignis ea
nō dixi. vt nō peccem tibi. **U**n. quia
mādata dei sic abscondita. preseruant
hoiez ab offēsa dei. **E**t q. talis debz
eē grat. erga deū. **I**deo p modū grā
rū actōis subdit. **B**enedict. es dñe.
de bono qd in me cepisti. **D**oce me in
stificatōes tuas. i. iusticie factōes:
pficiēdo qd inchoatū est. **A**csi dicat
Un. Quia ei in corde meo abscondi
eloq̄a tua vt nō peccē tibi legē dedis

sti: bā etiā benedictōez grē vt facien
do discā. qd itimādo iulisti. **U**n. et q.
habens notitiā mādator. vult alios
venire ad cognitionē eoz. **I**deo sub
dit. **I**n labijs meis pñiciāui. **A**lijs
indicādo. **L**oia iudicia oris tui. **I**uor
bis per apostolos et pphetas reuela
ta vt intēdāt sue correctōi. **U**n. **S**
obijci p q̄nto. **Q**uid ē q. dicit oīa iu
dicia se pñiciaturū: cū dicat apos. ad
Ro. xi. **A**lteritudo diuinitariū sapiētie
et scie dei. q̄ incōprehēsibilia sunt iu
dicia ei. **S**olutio. **L**oquit hie de iu
dicijs dei scibilib. et maxime de illis
q. fiēt in die iudicij: vidēz q. iudex
vīuoz et mortuoz dicturus ē malis
Ite maledicti in ignē eternum. et bo
nis. venite bñdicti pcpite regnū. **E**t
q. iste in toto se occupat circa dei pre
cepta. ideo subdit. **I**n via testimoni
orū tuoz delectat. sum. **E**ta testimo
niōz dei ē sacra scriptura q. pñet te
stimonia iustoz: sicut. beati pauperes
spū. qm ipsoz ē regnū celoꝝ. beati q.
lugent. qm ipsi p solabunt. et cetera q.
Dat. v. scribūt. **D**electat ei in ta
lib. ppter pmissionū magnificētiā.
Lsicut in oib. diuitijs. **D**ie. **S**icut
enī terren. hō in agris. vineis q. de
lectat: ita iste in testimonijs dei iocū
dat de pura pscia. qui pcepto mūdo a
deo dītat. ē. **U**n. et q. delectatio in
ducit ad forti. meditādū et opandū.
Ideo subdit. **I**n mādatis tuis ex
ercebor. **U**n. cogitādo et opando. **L**
et pñiderabo. pñcti. cognoscēs. **L**u
as tuas. **I**q̄b. ad te venit. **B**re. xvij.
moꝝ. **U**ne dñi sunt. vt mens pspira
fugiat. et ad aduersa preparēt. **N**ihil
qd demulcet appetat: nihil qd deterre
re credit ptimeat. merore pñentē
gaudiū reputet: pñentis vite gaudia
dāna meroris penset. abiectōis detri
mēta nō timeat. s. p hēc eterne glorie
locū q̄rat. **D**as enī vias chīs oculis

sequentiū se ministrabat: cū dicebat Si
q̄s mihi ministrat me sequat̄. Ad has
vias tumētia corda discipulor̄ reuo
cabat: cū glorie locū q̄rerēt: s̄z eiusdē
glorie iter ignorarēt di. Potestis bi
bere calicē quē ego bibitur? s̄n? **Hu.**
Sed hic ordo videt̄ puerius eē: cūz
p̄mo dicit: exercebor. deinde p̄siderat̄
bo. cū p̄mū sit p̄siderare. et postea ex
erceri. **Solutio.** in oī scia p̄terq̄ i the
ologia: theonica p̄cedit practica. i. p̄te
platio actionē. hic aut̄ practica p̄ce
dit theonica. **Cas.** P̄n^o ergo fuit ne
cessariū vt exerceat̄ iste in mādatis
diuinis. i. in frēq̄nti scē p̄uersationis
opatiōe. vsū rerū nēcariū assiduo la
bore pagendo: et sic ad penetralia in
tellectū pueniret. Nemo eī meret̄ tan
tū secretū p̄spicē: nisi cui datū fuerit
bona puerlatōe celestib⁹ se beneficijs
p̄rimare. **Hi.** Et q̄z cessatio ab actū
p̄siderandi tandē inducit obliuionez
Ideo subdit. **In iustificatōib⁹ tuis**
meditabor: nō obliuiscar sermones
tuos. **Cas.** Iustificatiōes et sermo
nes dñi sunt mādata eius videlz. Nō
mechaberis: nō falsum testimoniū di
xeris. et cetera. **Die.** Ea meditator: in
his exercebor: vt illa obliuioni non
tradens: possim ea integre p̄fecteq̄
complevere. Amen.

Retribue seruo

Gymel. Sequit̄ iij. capitulū
Ambro. cū p̄ponit̄ etiā l̄ra s̄m he
breos: videlz gymel q̄ latine retribu
tio dicit̄. **Au.** Nēpe sup̄ dixerat In
q̄ corrigit adolescentior viā suā: i. cu
stodiendo verba tua. Ecce nūc agn^o
(vt id faciat) p̄ecat̄ auxiliū di. **Cas.**

Retribue. i. n̄ meis meritis red
de. s̄z iterū da grām tuā. **Seruo**
tuo. **Die.** Cōstāter sibi retribuī ob
id q̄ deo seruiat̄ dep̄cat̄. **Viuifica me.**
Hi. q̄z gratia aīam viuificat: sicut

aīa corp⁹. **Et custodiā sermones tuos.**
id est mādata tua. Et q̄z grā illumi
nat̄ intellectū ad sup̄naturalia cognō
scenda. Ideo subdit. **Revela**
oculos meos. i. clarifica intellectū et
affectū meū q̄ obscurant̄ in agnitiōe
dei et sacre scripture p̄ prauā p̄suetu
dinē et carnalē affectiōnē: p̄pter multis
plicē rez rpalū curā: p̄pter mūdānū
amorē: p̄pter nimīā subtilē discussiō
nē: q̄z dicit̄ puer. xxv. **Persecutor**
maiestatis opprimeat̄ a gloria: p̄pter
ignauā et torporē: p̄pter certā malis
ciā: p̄pter acceptionē munerū: p̄pter
honorē et p̄speritatē mūdi: et hi oculi
aperiunt̄ p̄ p̄prie fragilitatis p̄sidera
tiōnē: p̄ p̄prie amaritudinē: p̄ oīonem
et p̄ grē infusiōnē. **Cas.** Vñ nisi mi
sericordiā dñi fuerit velamen ignorā
tie ab oculis cordis ablatū: scripturas
sanctas lumine cordis nō possum⁹ in
tueri. **Illumina ergo imperitiē mee**
cecitatē. **Et p̄siderabo mirabilia de le**
ge tua. **Lex** est vmbra futuroz: q̄ si
gnificatiā future plenitudinis p̄tine
bat. **Immolabat** q̄ppe paschali festiui
tate s̄m legē agn^o imaculat⁹: q̄d xpm
dñm significat occidi. **Sacerdos** ve
ste pulcerrima et coruscabili tegebāt.
vt futuri pōtifcis ch̄i celestis regis
iudicia nūciaret. p̄missiōes q̄z dñi fu
erūt vt popul⁹ israelitic⁹ in terrā p̄
duceret̄ fluētē lac et mel. q̄d ad illud
futurū seculū p̄tinere nō dubium est.
vbi summe beatitudinis gaudia co
piosa dulcescūt. **Rogat ergo popul⁹**
ille scōz vt reuelato corde ista p̄sides
ret: q̄ sup̄ducto velamine ignorantie
nō poterat̄ intueri. **Acitātē** vero hu
ius illuminatiōis subdit di. **Incola**
ego sum in terra. i. peregrin⁹: nil ap
petens in mūdo. **Isti** sūt vere incole
in trā: q̄ thesaurū suū i celo reponūt:
vt cor eoz futurā patriā sp̄ affectet. **L**
nō abscondas a me mandata tua. **I**sed

mibi ea manifesta mandata eē dixim⁹
Diliges dñm deū tuū ex toto corde
 tuo: et prīmū tuū sicut te ipm Rogat
 ergo ve ei nullaten⁹ celen⁹ q̄ pētoris
 b⁹ pban⁹ absconsa: q̄uis generalit⁹ p
 nūciata eē videant⁹ **Vi.** Et q̄ diuine
 reuelatiōes sūt desiderantib⁹ eas **Jo**
 subdit **Q**oncupiuit aīa mea cōsidera
 re iustificatiōes tuas i oī tpe. **Die.**
 vt siue māducē siue bibaz: siue aliud
 qd faciā: sp̄ eas desiderē. et mediter. et
 apprehendā **Vi.** Cōsequēnt ostēdit col
 latōis grē impedimētū: qd ē supbia.
 sicut hūilitas ē grē meritoria: p̄ut dī
Jaco. iij. **De** resistit supbis. hūilib⁹
 aut dat grām Et fm hoc dī **I**ncrer
 pastū supbos. **E**sciciendo angelos sup
 bos de celo: et p̄mos parētes p̄tēnen
 tes mādatū dei: expellēdo de paradī
 so t̄restriū **Maledicti** q̄ declināt a mā
 datis tuis **Ag.** **Mā** et illū adā q̄ p̄tē
 p̄sit mādata dñi: p̄stat eē maledictū. et
 hodie sunt maledicti: q̄ simili scelere
 pollūtur **Hui⁹** aut maledictōis amo
 tiōne petit dī: **A**ufer a me opprobri
 um. **I**scz maledictōis **L** et p̄tēptū **I**trās
 gressiōis **Die.** **L**q̄ testimonia tua ex
 q̄siuit **I**ad sciendū ea et intelligendum.
 et iō si trāsgraderet eam: nō eīz ex ig/
 norātia: s̄ ex cōtēptu **Cām** vero p/
 dictē petitōis subdit cū dicit **Q**uē
 sederūt p̄ncipes et aduersū me loq̄bā
 tur **I**sti p̄ncipes sunt demones: fm
 q̄ dī ad eph. vi. **Nō** ē nobis collucta
 tio aduersus carnē et sanguinē: s̄ ad
 uersus p̄ncipes tenebrarū hāz et pote
 states p̄tra sp̄iales neq̄tias **Ambro**
 et isti p̄ncipes sedent et explorāt qui
 ch̄ian⁹ intēte deo seruiat studiosus
 boni opis: et detractāt de eo dicētes.
Insidiamur illi et ipediam⁹ eū: p̄h/
 beam⁹ eū efficere q̄ cōsiderat. frāgam⁹
 animū ei⁹ frequētib⁹ et repētitis ad
 uersis **Vi.** **F**requēnt enī tractāt ad in
 micē q̄lī possint hoīes scōs et l̄ratos

deiscere p̄ p̄tēptū diuinorū mādatoz
 sicut narrat **Grego.** in dialogo. q̄ iur
 de in sano idolorū abscondit⁹ auduit
 demones tractātes de deicēdo **An**
 dree epi ciuitatis fontane **L**seru⁹ autē
 tu⁹ exercebat in iustificatiōib⁹ tuis **L**
 q̄ q̄ntū p̄cipit a demonib⁹ se fortius
 ipugnari: tāto debz magis in opibus
 bonis exerceri: ad qd requir⁹ diligens
 mētis cōsideratio **I**deo subdit **Nam**
 et testimonia tua meditatio mea est **L**
 id ē cogito p̄mia q̄ p̄seuerantib⁹ p̄mis
 sisti **Et** **I**deo **L**p̄siliū meū **L** qd intēdo
 simplicit⁹ p̄seq̄: sunt: supple **I**ustificat
 tiōes tue **L** i. i. p̄pletiones mādatoz: tu
 oz q̄ iustificānt hominem

Adhesit pau.

Delet⁹ **S**equit⁹ q̄rtū capitū
 lū cui p̄ponit⁹ q̄rta l̄ra **Ambro.** fm
 hebreos videt⁹ **D**elet⁹ qd signat la
 tine timorē vel natiuitatē. et utrūq;
 p̄t puenire sensui. **Natiuitas** enī eoz
 ē q̄ generant in hoc seculo: p̄ qd intel
 ligimus corporalia q̄ sunt caduca **Et**
 ideo a timore non distāt. ex corporali
 b⁹ etiam timor nascit⁹. **Quid** est trena
 natitas nisi timor? **Fidelis** itaq; plebs
 pond⁹ corporis sui aīam aggrauāns
 a q̄ i bonis opib⁹ ipedit⁹ deplāgit dī.

Adhesit paui mēto. **P**auimētū
 est tra. vel aliqd frenum. vt lapi
 des **Et** ideo cū dicit **A**dhesit paui
 mēto aīa mea. **I**nsensus talis est **Aīa**
 mea corpi terreno et corruptibili ipaz
 aggrauātī ē p̄iūcta **L**vinifica me. **I**per
 vitā grē **Gl.** vt in celo sit mēs et nō
 adhereat carnalib⁹ et hoc **L**fm verbū
 tuū **Th.** p̄missuz ē **Ezech. xvij.**
In q̄cūq; hora ingemuerit peccator
 omniū iniquitatū ei⁹ nō recordabor ant
 ph⁹ **A**si dicat **Die.** **C**orpoi mortu
 li aīam p̄iūctā intelligo **I**deo ne deli
 ctū inualecat: peto vinificari: sciens
 q̄ p̄cupiscētia carnis mortez opatur

Sequit' **Mi.** Las meas annūciaui.
supple tibi p humilē p̄fessionē **Lz ex**
audisti me. Remittēdo mihi p̄cā i cō
tritiōe. **Cas.** Doce me iustificatiōes
tuas. **Inō** ad audiendū: s; ad faciēduz
Las iustificatiōnū tuarū instrue me.
Mi. i. modū z ordinē adimplendi
cas: et ipsa supple cognitis. **Exerce**
bor in mirabilib' tuis. **i. in apostoli**
cis ceteris q; doctrinis ecclesiasticis q;
mirabiles vident' in expertis. **Mie.**
Dormitauit aīa mea. **i. in hui' habi**
taculi mortalis statione. **Lpre redio.**
corpore infirmitatis. **Mi.** Scis ei hoī
b' tediosa est sarcina corporis cui o;
p̄descendē p̄cedendo et refectiōe et
q̄etē sufficientē. in q̄ p̄descensu facili
deficit hō: nimis suo corpori p̄patien
do: z sic disponit' ad casū: ideo subdit
Lp̄firma me. **gram tuā in me p̄seruā**
do. **Et quia ad hoc facit diuini verbi**
freqns meditatio: ideo subdit **Li ver**
bis tuis. **Mie.** vt ablato p̄cā som
no. instant' vigilē in eis. **Viam iniq;**
tatis. **i. desiderii illud p qd ad p̄cā**
uenit. **Lamoue a me.** **tua gratia mihi**
p̄ueniendo. **Mi.** Let de lege tua mise
rere mei. **i. ab ea declinaui p mortale**
p̄cā. **Mie.** Apud te enī hec lex insti
tuta est vt sp̄ miserearis. **Aug.** hec
est lex fidei q̄ credim' z oram' p gra
tiā nobis donari vt faciam' qd p nos
met ipsos implere nō possum'. **In le**
ge enī factoz ē dei iubentis iusticia. i
lege aut' fidei subuenientis mīa. **Mi.**
Quī aut' miseratōis cām allegat ex
parte sui di. **Viam veritatis elegi.**
videlz culturā z seruiciū dñi saluato
ris: q̄ est via veritas. z vita. **Liudicia**
tua nō sum oblit'. **q̄b' p̄cōres terri**
bilit' puniūisti: eos tpe dilunij s̄mer
gendo. et zodomā igne sulphureo in
cendēdo: z in p̄similib'. **Et qz ex ter**
rore taliū hō a malo retrahit' z ad bo
nū p̄uertit. **Ideo subdit** **Adhessit**

stimonijis tuis dñe. **firmit' pponens**
ta custodire. **Ambro.** Adheret autē
testimonijis q̄ mūdo renūciat: q̄ curā
huius vite z tedia spernit: q̄ luxurie
studio ac pecunie cupiditate non cur
uat. et ideo **Lnoli me p̄fundere.** **Mi.**
id p̄mittere p̄fundi: p̄ reciduum p̄cā
Viam mandatorū tuoz cucurri. **lin**
viam virtutū factibiliter ambulādo
Lcū dilatasti cor meū. **p̄ donū chari**
tatis: q̄ mādāta diuina facit leuia. fm
q̄ dicit. i. Jo. v. Mandata ei' grauiā
nō sunt: videlz amāti: sicut dicit glo.
qz charitas vires augmētat. fm q̄ di
cit Grego. ome. xij. Vires q̄s imper
ricia denegat: charitas amminūstrat

Egē pone mi
hi. **Dee.** **Sequitur q̄ntū capi**
tulū. cui p̄ponit' littera Dee. q̄ int'
pretat' viuit. **Lū supra petierit viuit**
cari a morte seculi. scz ab amore secu
li. scz ab amore carnali. z tedio spirita
li. **Lōgrue nūc de vita in qua viuere**
vult. cōsequē subdit di. **Aug.**

Egez pone mihi dñe. **Cur iste**
adhuc poscit sibi legē poni: que
vtiq; si nō ei posita fuisset: nō viā mā
dator: sicut predixit: in cordis latitu
dine: hoc ē i charitate cucurissz. **Sz**
q̄si p̄ficiens loquit': dei donum nouit
eē qd p̄ficiat. **Quid aliud petit cuz sibi**
legē poni petit: nisi vt magis: magis
q̄ p̄ficiat. **Gratia itaq; dei nobis pre**
cipue p̄menda: q̄si sibi legem poscit
poni a dño: q̄ vtq; iam legē fm l̄raz
nouerat. **Sz qz l̄ra occidit: sp̄s viui**
ficat: orat vt p̄ sp̄m faciat qd p̄ l̄raz
sciebat. **Lz ex q̄ram eaz sp̄.** **Lfaciēdo q̄**
dū viuit. **Qa mihi intellectū.** **Mie.**
vt intelligā discretionē inter bonū
et malū: inter vitā z mortē: iter l̄ram
et sensum. **Let scrutabor legē tuam.**
Mi. perfect' cognoscēdo: qd nō pos
sum sine tuo auxilio. **Let custodiā illā**

In toto corde meo .i. ex tota dilectio-
ne dei amando et proximo. Oeduc me
in semita mandatorum tuorum: quia ipsam vo-
lui. Cas. quia veteris legis iam mandata
tenebat: noui testamenti spiritualis gratiam
probat expetere: per quas se ad celorum re-
gna nouerat peruenire. Dn. Semita
mandatorum est via recta que ducit ad re-
gnum: de qua saluator dicit. Matth. xix. et
Lu. xviij. quando adolescenti dicenti quod omnia
mandata seruauit a iuuentute sua: dixit.
Adhuc tibi unum deest. Glade et vede
omnia que habes et da pauperibus: et ueni se-
quere me. Quasi dicat. Licet sis in via man-
datorum: non tamen es in semita que rectior est
via. Et quia dixit ipsam uolui. ne quod bo-
na uoluntate sibi ascribat: prosequitur sub-
dit. Inclina cor meum. Iacobi dicat. etiam
a me non habeo ut bonum uelim: et ideo
tu domine. Inclina cor meum in testimonia
tua. ut magis ea uelim. Et non in
auaricia. Iaiam a diuinis operibus retrahere
te. Am. Testimonium quippe suis nobis
cum agit deus: ut cum gratis colamus quod im-
pedit auaricia: que radix est omnium malorum.
Cas. Auaricia est temporalium rerum flar-
grans omni desiderium. Ubi et per magis hoc
peccauit. et suis posteris uitia incenti-
ua dereliquit. Hi. et deinde petit amor-
tione concupiscentie carnalis que ut pluri-
mum incendit ex aspectu impudico. unde
subdit. Auerte oculos meos ne uideant
vanitatem. .i. spectacula ad malum
luxurie pertinentia uel inducentia. Dn.
quia a spectu uanitatis prouocat concupi-
scentia. ex hoc impuniti meriti turpis con-
gitatione et cor dilacerat ac depredatur.
malum propositum percipit: et ratio amittitur.
Cas. hic notant illi qui diuersis spec-
taculis occupantur: hic qui mulierum se-
do amore rapiuntur: hic qui alienarum rerum
possessionem improbe concupiscunt. Sed
hoc amoto quod querendum sit ostendit dei.
Hic. In via tua. hoc est in te ipso.
uel in tuis mandatis. Vinifica me. In

uia. Statue seruo tuo eloquium tuum.
.i. mandata tua. In timore tuo. .i. ut
te timeam timore sancto stabilis et perseuer-
rans. Dn. Amputa opprobrium meum
quod suspicatus sum. .i. fac ne malum suspi-
cer de alio. uel si forte surrepat suspi-
cio: fac ne crescat in iudicium: quod si
facio est opprobrium meum: quia falsum iur-
dico: et non tale quale cum suspicor esse
uel fuisse ostendo. Cas. Nam necesse
est quod uerecundia incurrat qui ignorans
aliud asseuerat. suspicio enim sepius
probat incerta: que uiro non prouenit chris-
tiano. Iure ergo sibi illud amputari que-
rebat unde res poterat inueniri. Se-
quitur. Quia iudicia tua iocunda. per que tri-
buis electis suis eternam requiem dicis.
Uenite benedicti patris mei percipite re-
gnum. Hi. Eccc percipimus mandata tua
scire et operari. In equitate tua ui-
uifica me. Augmentando in me uitam
gratie. Et dicit in equitate: quia talis
equitas iusticie per quas dirigit homo in
deum meritorie non est nisi per gratiam a
deo homini data que iustificat impium.

Est ueniat super

Uan. Sequitur capitulum vi:
Ambro. cui sexta littera preponit scilicet
Uan que interpretatur et ille. Quis autem
ille intelligendus sit: satis apte demonstrat
cum subdit dei. Hugo:

Ueniat super me misericordia tua domine.
que misericordia sequitur. Salutare tuum. scilicet christus
dominus. Hic. Ac si dicat populus gentilis
Ueniat nos redimere deus. per filium tuum.
Item eloquium tuum. Cas. .i. per promissio-
nem tuam quam per prophetas cognosceris
fuisse pollicentem. Uel est uox patris mor-
talit. Dn. remissione peccatis peccatorum.
Et ueniat super me misericordia tua domine. Peccator
ei in limo profundum infixus non uer-
nit ad misericordiam: sed ipsa desuper uenit ad
eum. Ubi in alio psalmo dicit. Misere-
re me. Salutare tuum. .i. gratia la-

lucis etiā veniat mihi fm eloquium
tuum. i. sicut pmisisti gratiā te daturū.
Et mīa tua obtenta cū salute **Re**
spondebo exprobrantib' mihi verbū
Respondebo ei demonib' verbū
cordis p humilitatē: hereticis verbū
oris p sapiētā: et detractorib' verbū
opis p sanctā puerlationē **Q**uā spera
ui in sermonib' tuis **Q**uā spero q per
me loqris humilitatē in corde: sapiē
tiā in ore: atq; scitātē in ope: que ma
gis sermones tui sunt q mei **E**t ne
auferas de ore meo verbū veritatis
vlqueq; **Re. xi. mox.** Perpende
ei q oipotēs de' verbū veritatis faci
entib' tribuit. et nō faciētibus tollit
Qui ergo hoc de ore suo non auferri
petijt: qd aliud q grām bone opatio
nis qsiuit? **A**li aperte diceret **A** bo
no ope me errare non sinas. ne dum
amitto ordinē bene viuēdi: rectitudi
nē pdā loquidi **Hu.** Cām subdit di.
Quā in iudicijs tuis **H**oc est in flagel
lis qb' me pmittis affligi **L**upis spera
ui **A**u. q flagella qb' me corripis:
nō auferūt spem: s; augent: qm quem
diligat dñs: corripit **F**lagellat at oēm
filiū quē recipit **Hu.** **E**t custodias
legē tuā sp **L**ea ope adimplēdo qdū
vixero in hac vita qntū ad ei' māda
ta **E**t in seculū seculi. i. i futura vita
qntū ad charitatē **B**l. quā sci angeli
et spūs habent in celo pfectaz: sine fi
ne laudādo deū **E**t ambulā in la
titudine **M**l. scz charitatis: q etiam
est rāte latitudinis. q etiā se extēdit
ad inimicos nō os **Uñ** **D**at. v. dicat
Diligite inimicos vestros: bñ facite
his q oderūt vos **Q**uā mādata tua ex
qsiui **I**ad sciēdū et faciēdū ea **E**t lo
qbar in testimonijs tuis **Hu.** **I**ste
versus est vox martyri: vnde de bea
ta katherina cantat ad introitū missę
Et loqbar de testimonijs tuis **I**n cō
spectu regū et nō pfundebar **I**psa ei

coraz rege disputauit de testimonijs
chrī et nō pfusa: s; p hos pfudit et ad
fidē puerit **Cass.** **C**ōfundit aut ille
cui' p rōinationē vincunt dicta **E**t
meditabar in mādatīs tuis q dilexi
Hie. vt op' meditatōis dilectionis
pficeret fructum **Hu.** **E**t leuauī
cū pura intētiōe **L**man' meas ad mā
data tua q dilexi **L**ea ope pplendo. qz
pbatō dilectionis: exhibitio ē opta
Et **I**deo **E**xercebor in iustificationi
bus tuis **M**l. i. in opibus mandato
rū tuorū que iustificānt hominem

Memor esto ver
Fay Incipit viij. capitulus
cui preponit lra hebraica septimavi/
delz **Fay** **A**mbro. que interpretat
duce. **Q**uid sibi velit ista interpreta
tio: nō satis liquet: nisi forte vt vnus/
quisq; se regat et ipse sui ductor sit tē
dens ab his visibilib' ad invisibilia bo
na que nūc habentur in spe. de q cōse
quēter ait dicens

Memor esto verbi tui **S**cilicet p/
missionis eterne facte: non vni/
euiq; sed **S**eruo tuo **D**e quo habe
tur **I**ohannis xij. **U**bi ego sum il
lic et minister meus erit. **E**cce pro/
missio facta seruo dei **Hug.** **I**n quo
mihi spem dedisti **I**d est: quia vitam
eternam promissisti **R**ec. **S**cilicet spes
future beatitudinis **M**e consolata
est in humilitate mea **T**ranslatio he
braica habet: in afflictione mea **Cas.**
hoc est: in erumna presentis vite qua
humiliatus sum. patienter sustinen
do huius seculi aduersa **Hugo**
Causam huius consolationis subdit
dicens **Q**uia eloquium tuum **I**quod
cōtinet promissa tua **L**viuificauit me
Id est confortauit me in afflictione
Cassiodor. **Q**uia promissio tantū
iudicis firmavit animum sustinentis

Supbi iniqua agebant vsqueq; **I**
hu. qz nō eis sufficit q mali sunt: s;
 bonos etiā ad maliciā eoz trahē co
 nati sunt. **L**a lege aut tua nō declinauit.
 Jqđ tñ me facere cogeāt supbi. **M**e
 mor fui iudicioz tuoz. **q** opat'es **L**a
 seculo dñe. **J**a q gen' humanuz supsit
 exordiū. **M**i. qb' iudicijs malos pdis
 disti. z pñdētes i te liberaſti: vt **N**oe
 de diluuio. **L**oth de sbuerſiōe gomor
 re: et tres pueros de camino ignis. **L**
 et psolar' sum. **I**spērās q etiā libera
 bis me. **E**t licz aliqñ nō liberat dñs fi
 deles suos a morte tpali: sic machabe
 os nō liberauit de tormētis antiochi
 ij. macha. vij. tñ fuerūt meli' liberati
 q tres pueri de camino ardenti. **f**m.
 qz dicit **Aug.** qz illi fuerūt liberati d
 igne: postea morituri. **M**achabei fuit
 rūt liberati de pñti miseria in eternū
 victuri. **C**ōsequē agi' d timore ppie
 fragilitatis: qz qñtūcūq; hō sperare
 debeat de auxilio dñi. tñ debz timere
 ne labat in pñti ex ppria fragilitate: z
 sic frustret sua spe. **I**deo subdit. **O**
 sectio. **i.** timor magnus. **L**enit me. **I**
In translatiōe hebraica habet. **D**or
 tor tenuit me: **L**p pñti dñi delinqnti
 b' legē tuā. **J**q sūt multi valde. **f**m. illd
Dat. vij. **L**ata est z spaciōsa via q du
 cit ad pñtionē. z multi sunt q intrāt
 p eā. **E**t ideo qlibz qñtūcūq; iust' de
 bet timere ne simili sibi accidat ex p
 pria fragilitate. **D**ie. **V**el est vox ec
 clesie q dolet sup pñtiarōes inqñti
 affectuū miseratōis ostēdēs. **M**i. **E**t
 qz ad vitādū casum pñti multū valet
 oio: p quā mens a certēnis retrahit:
 et ad diuina subleuat. **I**deo subditur
Quātabiles mibi erāt iustificatōes
 tue. **i.** laudes tue. **C**ass. **P**er hoc si
 gnificat psalmodiā cū magna delecta
 tiōe pagendā. sicut dicit apostol'. **C**ā
 tantes z psallētes in cordib' vestris
Mi. **I**n loco peregrinatōis mee. **i.** i

via pñtis vite qua tendim' ad pa
 triā sicut peregrini. **C**ass. **E**xpulsū sūq
 dem in **A**daz de sede paradisi in hac
 vita incolatū gerim': qz patrie illi' be
 atitudinē nō habem'. **M**i. et qz dñe
 laudes nō solū dicēde sunt de die: s;
 etiā de nocte: ideo subdit. **M**emor fui
 nocte nois tui dñe. **E**t qz oīōnē des
 bet seq scā opatio: ideo subdit. **L**z cu
 stodini legē tuā. **I**p mādator tuorum
 impletionē. et qz ista hz hō a dei grā:
 ideo subdit. **R**ec. **V**idelz grā. **L** facta
 est mibi. **V**idelz vt custodirē legē tuā
 am. **L**z iustificatōes tuas exq̄siui. **vñ**
 dicit saluator. **D**at. vij. **Q**uerite z in
 uenietis. **D**ie. **N**os qz supplicat exo
 ram' dñm vt nobis iustificatōes su
 as insinuet: vias referet: mirabilia de
 claret. et si qd legis ymbraclū occul
 tanit: clement' reuelat: vt si palmā be
 atitudinis nō meremur: saltē vel pro
 delictis veniā psequamur. **P**er xpm
 dñm nr̄m q est bñdict' in se. se. **A**mē

Portio mea do

Porth Sequit capitulū vij.
Ambro. **C**ui preponit littera o dñi
 na videlz **P**orth que interpretatione
 latina dicit panis. **D**u. quo sanctus
 popul' tenetur ne desideratum amie
 tat que est portio eius. **V**nde pñt
 subiungit dicens. **V**ico.

Porth mea dñe. **J**si dicat: firmi
 t' spero q tu sis ps z portio mea
 in futura beatitudine. **D**ie. q relinqt
 mundi supbiā: honoz fastigia: diuitia
 rñ qz iactātiā: et in celū collocat the
 sauros. hui' portio efficit de'. **M**i.
Vnde aut spes ista hāc portione cō
 sequēdi surgat: pñtēter declarat di
 cens. **L**ixi. **i.** decreui. **L**custodire legē
 tuā. **I**p bonū vsum liberi arbitrii tua
 grā informati. **E**t qz ad huius vsum
 pñtuationē facit oratio duota. **I**deo
 subdit. **O** epreat' sum faciem tuam.

id est miaz tua q piores dignaris re
spicere Et addit Litoto corde meo
id e ta intellectu q affectu Linlerere
mei Ptinuado in me bonu vsqz libe
ri arbitrij: cuius ptinuatio pcedit ex
gra dei Lfm eloquij tuu qd dixisti.
Petite et accipietis Ogitaui vias
meas .i. pcessus i bono q sunt tardi
ex fragilitate humana: sz sunt festini
ex gra diuina Ideo sicut Lpuertu per
des meos .i. sensus et affectu meos L
in testimonio tua Die .i. in pcepta
tua vt ea ope pplea Oratu suz et n
sum pturbat vt custodia madata tua
Du. Achi dicat Etiā ppter mada
ta dñi custodiēda parat sum pati. q
p. Pe. ij. dicit Si qd patimini ppter
iusticiā: beati Mi. Et qz cursuz bono
rū demones suis tētatōibz nitunt im
pedire Ideo subdit Euncos pāōy
id est tētatōes demonū Circūplexi
sunt me Iad ipediēdū me i bono ope
Let legē tuā nō sum oblit I tua gra
pfortat Ideo subdit Media nocte
surgebā ad pferēdū tibi Pfessioe lau
dis Du. Nō vacat qz dicit Media
nocte surgebā: scit enī hoc tpe pmo
genita egyptioy eē pēssa. p que pmi
mor pāōy intelligunt interempti
Ambro. Tūc enī fernet carnis ille
cebra: tūc mēs somnolēta ē: animu qz
occupat est. tūc tentator assistit. tunc
reia iacit qd turbare possit mentem
iprouidā: tūc varias deceptiones pe
ccatori dormiētis ifundit vt bonū dei
cipiat. et statū mentis pturbet Cas.
Et qz scit sponsuz media nocte vētu
rū Ideo eodez tpe surgit ad laudes:
ne int fatuas virgines ianua celestis
sibi claudat Surgebā ergo in h tpe
ad laudādū te Sup iudicia iustificati
onis tue Mi. i. de hoc q tuo scō iur
dicio voluisti me in iusticia custodire
Ideo subdit Particeps ego suz Lex
tua bonitate Loim timētū te Iunore

filiali: qz de cauēt offēdē deū patrē. et
custodiētū madata tua Ip scām opa
tionē Et qz pdicta gra diuina oībus
pferit ad eā se debite disponētibz Iō
subdit Misericordia tua dñe plena ē
terra Ip quā iustificas ipiū. Et qz qñ
to pl habent bona spūalia: tanto pl
desiderant Ideo subdit Liustificatio
nes tuas doce me Ibona spūalia i me
augmētādo Die. vt ipsas iustificati
ones. hoc est madata tua intelligā: p
dicem. et opere compleam

Bonitatem fe

cisti Theeth Sequit capitul
lū ix. cui pponit nona lra hebraica q
est Theeth: cui interpretatio est: ex
clusio. Scriptū est ei de charitate: qz
charitas foras mittit timorē Vi cha
ritas ei chusti virget nos ad opus bo
nū ex cōsideratōe bñficiōy in mente
et corpore receptor: qd iste populū si
delis pñderās pscqñt ait dicēs.

Bonitatez fecisti cum seruo tuo
dñe Iaiam ei pferēdo ad imagi
nē tuā creatā: et bona grē supaddēdo
q fuerūt data hoi in statu innocētie:
et post lapsum dant i baptismo: et an
dabant regularitē in circūcisione Lfm
verbū tuū Iput habet Gene. i. Facia
mō hominē ad imaginē: qñtū ad bona
nature: et similitudinē nram. qñtū ad
bona grē Et qz nō debz hoc hoi suf
ficere: sz sp debz pfectū in spūalibz q
rere fm q dicit Aug. in li. de pfecti
one iusticie Nemo inq cū multā pfe
cerit: dicat mibi: sufficit. exiit enī de
via añ tminū Iō vltra pēat dñs Bo
nitate Iqñtū ad pfectionē appetit Lz
disciplinā et sciētiā Iqñtū ad pfectio
nē intellectū Doce me Iampliori gra
tie tue illustratione. Et dicit: discipli
nā quantū ad cognitionē moralium.
et scientiam: quantū ad cognitionē spe
culabiliū Cass. docet enī de bonita

Psalmus Cxviii

reinspirando charitatis desiderium
docet disciplinā cū in tribulatiōib⁹ pa
tientiā donat. **Docet sciaz** **Die.** vide
licz vt discretionēz habeat ⁊ sciat dis
cernere inter bonū ⁊ malū: int̄ vitā ⁊
mortē: int̄ corp⁹ ⁊ aīam **Cas.** S; ali
ter de⁹ docet: alit̄ magister humanus
Ille verba pmit: s; intellectū nō pōt
eaz rerū prestare q̄ precipit **De⁹** aut̄
pus cor illuminat: vt in intellectu cle
aroz ei⁹ verba descēdant **Sequit̄** **Lor**
mādati tuis credidi **Iea** opē ppledo
Al. et q; int̄ dei bñficiā ad aīam pri
nencia nō solū est collatio grē: s; etiā
correctio culpe. sine q̄ nō trāsīt pñs
vita **I**deo subdit **P**rius q̄ humili
arer **I**p tuā correctiōez **L**ego deliq; int̄
currēdo culpā **L**pterea eloquiū tuū
custodiui **I**er diuina ei⁹ correctiōe ex
perit hō qntū bonū sit deo obedire
Bon⁹ es tu **I**grām pferendo **Et** q;
bonū est sui ipsi⁹ diffusiū **I**deo sub
dit **L** ⁊ in bonitate tua doce me iusti
ficatiōes tuas **B**onitatē tuā mihi cō
municādo **Cas.** Cōsequēter petit boni
tatis auxiliū vt iustificatiōes dñi q̄
lectōe didicēat: i suo certāne declara
ret vñ sedit **Al.** **M**ultiplicata ē suz
p me iniquitas supboz **I**i. demonū me
conatiū ipellere ad pām **L**ego aut̄ in
roto corde meo **I** videlz intellectu et
affectū **Die.** **L**scrutabor mādata tua
Ipsolationē reqrens in eis vt sic eua
dā eoz tentamenta **O**agulatū ē sū
tur lac cor eoz **I**p tentamēta **Al.** i.
malicia ppresti: q; spūs maligni sē in
malicia obstinati **L**ego vero legē tuā
meditat⁹ suz **I** **Cas.** ad facili⁹ eis res
stēdū: vt eoz crudelis obstinatio pia
pseuerātia vinceret **Al.** **B**onū mi
hi dñe: q; humiliasti me **I**i. q; p insul
tus ⁊ tentatōes demonū dedisti mihi
cognitiōez fragilitatis mee: ne ex do
mis tuis caderē in supbiam **Doc** mō
dicebat paul⁹. ij. ad **C**hoz. xij. **N**e ma

gnitudo reuelationū extollat me: da
tus est mihi stimul⁹ carnis mee ange
lus sathane q̄ me colaphizet. **E**rgo
ad hoc pmissi me tentari **L**et discas
iustificatiōes tuas. **I**i. vt facerē q̄ dor
cuisti **Et** q; experimēto pprie fragi
litis mouet hō magis ad discēdum
artē defendendi se ptra impugnatio
nē demonū q̄ habet p ver⁹ ⁊ nouum
testamētū: ideo subdit **B**onū mihi
lex oris tui **I**q; decē precepta decalo
gi locut⁹ ē deus in mōte synai p an
gelū psonā dei representatē **Et** legē
euāgelij locut⁹ ē nobis p filiū in car
nē apparentē. fm q; dī ad heb. i. **N**or
uissime locut⁹ est nobis in filio quem
pstituit herede vniuersoz **Sequit̄** **L**
sup milia auri ⁊ argēti **I**i. sup omēs
mūdi diuitias: quia tāto spūalia exce
dūt tpalia: quāto illa que sunt anime
corporalib⁹ preferuntur **Al.** **U**nde
in glosa dicitur **P**l⁹ diligit charitas
legē dei q̄ cupiditas milia auri ⁊ ar
genti

Minus tue do
mine **I**oth **Sequit̄** capitu
lū x. cui preponit decima lra videlicz
Ioth q̄ interpretat̄ pncipiū **U**nde si
delis popul⁹ pncipiūz sue creationis
rememorans petit illuminationē in
telectus sui dicens **Aug.**
Min⁹ tue **I**i. dei virt⁹ ⁊ dī sapien
tia videlz chīs dñs **L**ecerūt me
Ifm animā ad imaginē tuā **L** ⁊ plas
mauerūt me **I**fm corp⁹ **Al.** in statu
ra recta ad videndū des: vt videlicz
hō ex figura corporis quodāmodo
doceat pteplari ⁊ amare celestia. vñ
poeta dicit **O**s hōi sublime dedit cer
lū q; videre **I**ussit ⁊ erectos ad sīde
ra tollere vult⁹ **Et** similē cū q̄reret
ab **E**mpedocle cur viueret? **R**ndit.
vt astra aspiciā: s; brahe celū null⁹ ero
Sequit̄ **L**oa mihi itellēct **I**i. ē: elenat

tionem et illuminationē intellectū ad
te cognoscendū et amādū. **A**ia autē hu
mana ad imaginē dei creata capax est
ipsi⁹ p cognitionē et amorē. **E**t decla
rat qd sine petit intellectu di. **U**t discā
mādata tua. ipsa intelligendo et ope
pplēdo. **C**as. Petit ergo popul⁹ si
velis intellectu: vt quē **A**dā p inobe
dientiā pdiderat: idē popul⁹ p deuor
tōis obsequia mereret. **N**ic. **Q**ui tū
mēt te timore filiali. **V**idebūt me et
letabūtur. qz charitas gaudere facit
de bono pximi. qz in vba tua. **D**u.
id ē in pmissiōe verborū tuorū. **S**up.
speram. qz pl⁹ daturus es iustis tuis.
qz pmissisti. **D**elus talis ē. **Q**ui timē
te: videbūt iustū: et letabunt. qz inde
eis ē letitia: qz viderūt bona opa tua.
Ambro. **E**st enī insitiū bonis vt affe
ctū pio castū pudic⁹: sapiēs prudentē
misericors liberalem diligat: et virtu
tes suas alijs amet. **P**leriqz ei iusti
aspect⁹: admonitio correctōis ē: pfer
tiorib⁹ vero letitia est. **D**agna enī
virt⁹ est in oculis: qd apparet in natu
ralib⁹. **B**asilise⁹ vero (si qdcunqz aial
viderit pūor) hoc suo visu fert occi
dere. **I**pse qz serpens dicit mori: si fu
erit hoīs pūent⁹ aspectu. **E**rgo si tā
ta virt⁹ est in oculis serpentis: vel in
oculis hoīs: vt si alter alter pōr vi
derit: possit occidere. **N**unqd ē virt⁹
in oculis iusti: qd est replet⁹ virtutis
grā? **S**z qd videt iustū debet scire qd
videat: nō illū videt in corpore: nō in
vestimēto: nō in patrimonio: non in
vultu: s; int⁹ videt: qz nō illum videt
nisi ei⁹ viderit mentē: nisi ei⁹ sermo
nē intēderit: nisi sensus illi⁹ potuerit
pprehēdere et sapiētā de tractatu ei⁹
assumē. **T**ūc igiē labit cū ista pspere
rit et cognouerit ea. **N**i. **E**t qz hoies
aliqñ ex fragilitate humana cōmittūt
aliqñ ppter qd a deo puniunt in hac vi
ta: ne postea graui⁹ puniant: sicut p.

ij. **R**e. xij. de viro dei qd seduct⁹ a fal
so ppheta in bethel rediit. ppter qd a
leone occisus fuit. cū leo cadauer ei⁹
nō tetigit: s; seruauit. ad ostendēdū
pctm ei⁹ illa pena deletum: et in alijs
actib⁹ vite sue ei⁹ meritū. **I**deo sub
dit. **C**ognoui dñe. **I**. expertus sum
etiā in passionib⁹ meis. qz eqtas iudi
cia tua. **Q**uōd⁹ punis: licz ipsa aliqñ sint
occulta: et i veritate tua. **I**. iuste. **H**u
miliasti me. p tua flagella. **A**iat mīa
in pctōz meorū deletiōe. **U**t psole
me. **D**e spe vite eterne. **S**im eloquiū
tūū seruo tuo. **C**ass. **I**. fm illā pmissi
onē qd respondet in euangelio se tris
bulatos relicturū minime in passioni
bus. **N**i. **V**eniant mihi miseratōes
tue et vna. **V**ita gratie in presenti: et
vita glorie in futuro. **Q**z lex tua medi
tatio mea est. **Q**ue qdē meditatio est.
dispositio ad gratiā habendā: et habi
tā augmentādā. **E**t qz ex profectu bo
norū: causat p fusio demonū. **I**deo sibi
dicit. **C**onfundant supbi. **I**. spūs
maligni qui de celo ppter suā supbiā
sunt deieci. **Q**z iniuste iniquitatē fec
erunt in me. **L**icet enī demones in
ste a deo pmittant nos tentare: cū po
testate sibi pcessa vtuntur iniqua vo
luntate. **L**ego autē exercebor in manda
tis tuis. **Q**z qnto hō sentit se a demo
nibus plus tentari: tanto magis de
bet in bonis operib⁹ exerceri. **E**t qz i
pugna contra demones indiget hō
suffragiis bonorū. **I**deo subdit. **C**on
uertantur mihi. **I**d est ad auxilium
meum. **T**imentes te. **T**imore filiali. **E**t
qui nouerunt testimonia tua. **I**n
telligendo et operando precepta tua.
Et quia per bonum exercitium puri
ficatur cor humanum. **I**deo subdit.
Aiat cor meum immaculatum in
iustificationibus tuis: vt non confun
dar. **I**n presenti per lapsum culpe.
et in futuro per lapsum in foueam

summabit. **U**n dicit Aug⁹. sup Job.
exponēs illō. Sic enī volo manē do/
nec veniā. i. ichoata pteplatio manet
donec veniā: tūc pscienda: cū venero
scz ad iudiciū. **C**ōsequē subūgit d im/
pedimēto suauitatis q̄ ē in pteplati/
one di. **P**arrauerūt mibi iniq fabu/
latōes. Iq nullā p̄tinēt veritatem seu
utilitatē. Iq nō vt lex tua. Iq nullam
falsitatē p̄tinēt p̄t. cū sit a p̄ma v̄itate
deriuata. **I**ō subdit **O**mnia mādāta
tua veritas. **I**nfalibilis. **C**as. Iniq
scz heretici ⁊ p̄fidi. **P**secuti sunt me.
i. iūbēdo p̄uersa. aut falsa suadēdo. **I**d
circo. **L**adiuua me. I. vt possiz cor p̄sua/
sione superare. **P**aulomin⁹. **H**u. i.
fere. **P**summauerūt me in tra. I. q̄si di/
cat. **F**ere ad nihilū redegerūt me: sed
tū nō ex toto: q̄. **L**ego aut nō dereliq̄
mādāta tua. **E**t q̄ hoc nō p̄cessit ex
virtute humana: s̄ ex bonitate dīna
magis. **I**deo s̄dit. **S**ecūdm̄ mīaz tu
am viuifica me. **I**n vita et̄na: vbi scī
nulla p̄erarietate pulsant. **L** ⁊ custodiā.
I. vsq̄ in finē vite. **M**i. **T**estimonia
oris tui. **I**delz p̄cepta decalogi: aut
verba scī euāgelij q̄ p̄rio ore p̄tulisti

In eternū do.

Lamech. **I**ncipit caplū xij.
cui p̄ponit l̄ra xij. **L**amech q̄ int̄pre/
tat cor. **I**n hoc caplo fidelis populus.
cor i dñi mādāta p̄stinēs: asserit ver/
bū dñi neq̄q̄ habere t̄minū di.
In et̄nū dñe verbū tuū p̄manet i ce/
lo. **H**u. **H**oc de angelis dicit q̄ i ce/
lo p̄manet verbū dei in et̄nū. q̄ iam
nihil possunt facere aut velle nisi q̄d
de⁹ ordinat ⁊ vult. **U**n vt nos eius
volūtātē oīo faciam⁹ sic petim⁹. **F**iat
volūtās tua sicut in celo ⁊ in terrayt
scz sicut angeli sunt p̄formes in celo
volūtati diuine: ita sint ⁊ hoīes i tra.
Post celū vero terrā intūēs subdit.
In generatōe ⁊ generationē veri

tas tua. **H**ie. **U**na generatio legis
ē. p̄phetay: alia euāgelioy. **I**n his ge/
neratōib⁹ veritas dei p̄manet: q̄ nī/
hil mēdaciū in scripturis scīs. p̄tuler/
rūt. **H**u. **F**undasti trā. i. ecciam i fig/
de ch̄n. **E**t. **I**n ea p̄manet. **S**equit⁹
Ordinatōe tua p̄seuerat dies. **I**delz
vocat claritatē et̄nā. **C**as. nā q̄tēs ē
singulari numero dies ponit. ventu/
rus ille signat q̄ vn⁹ atq̄ et̄nū est et
nō h̄z noctē. **D**e q̄ scriptū est. **E**t erit
illis dñs lumen et̄nū. **L**qm̄ oīa serui/
unt tibi. **I**delz illa q̄b⁹ dies p̄petu⁹
erit: vt excludant illi q̄ infidelitatis
tenebras patiunt: q̄ dñs nō videntur
seruire. **M**i. **E**t q̄ p̄tra casuz p̄cti ma/
xime valet diuine legis meditatio: sic
dicit. **H**iero. ad **R**usticiū monachum
Ama scripturay sanctay studia. ⁊ car/
nis vitia nō amabis: ideo s̄dit. **N**isi
q̄ lex tua meditatio mea est. i. nisi su/
illet occupat⁹ in tali meditatiōe. **T**ūc
forte perisset. **I**p̄ lapsum in culpā gra/
uem. **I**n humilitate mea. **I**delz im/
pulsus corruptōe mee carnis: que ex/
suauitate rō ē mee humiliatōis. **S**m̄
illud. **D**ich. vi. **H**umiliatio tua i mei/
dio tui. **E**t q̄ tale p̄seruatiū debz di/
ligentē custodiri tanq̄ valde n̄carinz.
ideo s̄dit. **I**n et̄nū nō obliuiscar in/
stificatōes tuas. Iq p̄tinēt i lege tua
Lq̄ i ipsis viuificasti me. **I**p̄ earz medi/
tatōes p̄seruādo me a p̄ctis: iō p̄clus/
dit vltēri⁹ di. **Q**uus sū ego. **L**eo q̄ vī/
tā meā seruasti dicto mō. **S**aluū me
fac. **D**e futuro: sic d̄ p̄terito. **L**qm̄ iusti/
ficatōes tuas. i. decalogo desēptas. **L**
Exq̄lū. **I**ntellectu ⁊ affectu. **C**as. alij
ei honores seculi appetūt: alij p̄iugia
grūt: alij gaudia mūdi p̄cupiscūt. **I**ste
sibi inestimabiles putat eē diuitias. **S**
ingiter mādāta dñi p̄bet exquirere.
Et necesse inq̄t habeo vt saluū me fa/
cias. quia. **M**e expectauerunt. **I**llo
certamine: latenter mibi insidiando

Prædicator. **M**i. i. spūs maligni in peccato obstinati. **V**t pderent me. **I** pla/psum mortalis culpe. **T**estimonia tua intellexi. **I**ntelligere ei est me? legē: et sic eoz insidias euasi: qz sacre scrip/pture deuota meditatio est armatura ptra tentatōes demonū. **E**t qz ex ta/li meditatiōe intelligit finis pfectōis humane. **I**deo subdit. **O**mnis psummatiōis. **I**. i. humane pfectōis. **V**idi si nē. **E**t qd sit iste finis pscqnt ostendit di. **L**latū mandatum tuū nimis. **I**stud est mādātū charitatis qd ē tā/te latitudinis. **V**t se etia/ extendat ad inimicos diligendos: et vniuersa deli/cta operiat. sicut dicit puer. x. **V**ni/uersa delicta operit charitas. **Q**ui at sit finis pfectionis humane patz. **I**. ad **T**himo. **I**. vbi dicit. **F**inis precepti ē charitas. **I**. dilectio dei et proximi. **I**n his duob' mādatis: hoc est in dilectiōe dei et p/roxi: tota lex pendet et pphete. **D**u. **O**is ergo psummatiōis. **I**. omniū p/ceptoz vidi finem. **I**. pfectionē legis esse charitatē. **C**as. **S**i autē ad litterā hoc vehis aduertere: p/pt etia/ accipi q/ reb' secularib' termin' videt sp im/posse. **M**andata autē dñi nō habent fi/nē. qd ideo sic positū est: vt nec am/bitiōes seculi aliq's desiderant expe/teret qd' finē datū esse sentiret: et mā/data dñi nimia festinatiōe pquiret que latissima comprobaret.

Q. **Modo di.**

Qlexi **D**en. **D**u. **S**equit ca/pitulū. xiiij. cui preponit decimateria littera hebraica scz **D**en. q interpres/tat viscera: vel ex intimis: vnde char/itas intelligit q tanq ex intimis cor/dis medullis accendit. quā se fidelis popul' totis virib' diligere ostendit cū admiratiōe ita dicens.

Quomō dilexi legē tuaz dñe!

q in nouo testamento p/tenet. **E**t re/spōdet di. **T**ota die. **I**. i. p/ntine. **M**editatio mea est. **I**. i. de eaz in ea meditor. **D**ie. **I**n hoc apparet eū legē dei dilio/gere. q p omne temp' vite sue eā cog/noscit meditari. **C**as. **S**i qd causas q/leūq respectu dñi sub moderatiōe disponit: si cibos temperant accipiat. si somnos puenient capiat: si se hone/ta et pbabili actione p/mentat: legē dei meditat: sicut dicit apostol'. **S**ive enī māducatis: siue bibitis: siue aliqd aliud facitis: oīa in gloriā dei facite. se/quit. **S**uper inimicos meos. **M**i. **I**d est sup iudeos et infideles: qui licz qntū ad naturā sunt amici: tñ qntum ad infidelitatē sunt inimici sup hos. **P**rudētē me fecisti. **I**. i. prudentiorem ipsis in hoc mādato tuo. **I**. i. p mādā/tū tuū a me vere intellectū: cui fidelit/ter obediu. **Q**z in eternū mibi est. **I**udei et si habent sacra scripturā: nō tñ intelligūt eā vere: sed puerse. **D**u. **I**ste ergo iust' prudentior fact' est il/lis p fidē christi: fidelit' scripturas in/telligēs. **E**t qz iudei ex mandato dei tpalia q/ierūt: ideo nō fuit illis in et/ernū. **I**sti vero mādātum dei. **I**. dilectio ei' manebit in eternū: cui' premiū est ipse dilect' domin' ch'is: q est etern'. **M**i. **E**t qz de sacra scriptura doceet hō duplici. **U**no mō ab hōie perito in intellectu sacre scripture: et in tali notitia discipul' aliqui trāscendit ma/gistrū. qz hz clari' ingenii et diligēt' exercitiū: sicut p/tingit in plurib'. **E**t in p/sona talū dñi. **S**up oēs docen/tes me intellexi. **I**videlz sacre scripture veritatē. **C**ui' cā subdit. **L**az testimo/nia tua meditatio mea est. **I**. i. medita/tio mea circa testimonia tua continue versat qntū humana fragilitas patit'. **A**lio mō doceet hō a deo: sic dōdū fu/erūt apostoli. **D**e qd' dicit hieron. in epla ad paulinū de oib' sacre scripture.

libris. Quicquid alijs exercitatio et q̄/
tidiana in lege meditatio tribuere so-
let: hoc illis spūsanct⁹ suggererat. Et
erant. s̄m q̄ scriptum ē: docibiles dei.
Hoc etiā modo fuerit edocti plures
alij sancti. sicut de brō frāscisco et An-
thonio legit et pluribus alijs. Et iste
modus secūda sciēdi ē excellēti⁹ p̄ce-
dētibus. Propter qd in p̄sona talis
sbditur Super senes. p̄ exercitium
longi t̄pis scripture noticiā habētes.
Intelleri. Ex dīna inspiratione. Cui⁹
causa s̄bdit. q̄ mādāta tua exquisivi.
I. intellectū verborū tuorū a te mihi
dari deuota orōe petiui. et dedisti mi-
hi sicut scribit Sapie. iij. Inuocant et
venit in me spūs sapiētie. Sequitur.
Ab omni via mala. I. q̄ ducit ad p̄diti-
onem. p̄hibui pedes meos. **Hu.** i.
cogitationes et affect⁹ q̄ p̄mi sunt ad
malū ab adolescētia. sic dī Gene. viij.
Vt custodiam verba tua. **Mi.** i. mā-
data negatiua. qualia sunt. Nō occides.
Nō mechaberis. Nō furtus facies. et
similia que p̄hibent malum. **Iudi-**
cis tuis. In lege dīna cōtētis. Nō de-
clinavi. quia tu legem posuisti mihi.
Die. Legē mādatorū a te suscepi. et
statuisti. q̄ si ab his declināre: i. et nō
iudicio condemnare. **Mi.** Et quia
ex eorū obseruatiā expectat optia re-
tributio delectās animā. Ideo s̄bdit.
Quaz dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua
sup mel ori meo. **Ps.** et fauces accipi-
unt metaphorice: p̄ viribus supiorū
bus aīe. videlz rōne et intellectu aīe
q̄b⁹ dulcedo celestīū i p̄nti aliq̄ modo
sentit et p̄gustat. et per cōsequēs pec-
catū qd ē huius dulcedis impedimē-
tū odit. **Die.** Nā sicut mel visibile aī
maritudo arceat n̄rāz faucīū. ita elo-
quijs domicis amaritudo dies nostrorū
criminū mitigant. **Mādatis tuis i-**
telleri. **Mi.** videlz dulcedinem tue
retributionis. s̄m q̄ dī Isa. lxij. **Q̄**

culus non vidit deus abs te. et auris
non audiuit que preparasti diligen-
tibus te. **Propterea odium oēm viam i-**
iquitatis. q̄ ip̄a impedit consecutio-
nē p̄dicte dulcedis et suauitatis.

Lucerna pedi-
bus meis. **Hu.** Sequitur
xiiij. caplū cui p̄ponit l̄ra
hebreorū. xiiij. **Hu.** Ambro. q̄ inter
p̄ratur vnicus. Ecce ip̄e l̄ra hebreorū
testificat dominū iesum eē vnicū pa-
tris filium. **Hu.** **I.** i. fidelis popul⁹
attribuit bona sua dicens.

Lucerna pedibus meis. **Hu.** **I.** i. scriptura euāgelica ē directio
intellectui et affectui meo ne i tenebris
huius mundi incedens cadā i foueas
peccatorum. **et lumen semitis meis.**
Mi. q̄ verbū tuum diuinū nō solum
dirigit in adimplēdis p̄ceptis dīnis.
sed etiā consilijs euāgelicis: q̄ dicunt
semitē. quasi vie strictiores et magis
compediose. Qui at sic in domicis p̄-
ceptis dirigit. dicit quod sequit. **Iu-**
rati et statui. i. firmiter et sine muta-
tiōe disposui. **Custodire iudicia iusti-**
cie tue. p̄ quam iusticiam puenit ho-
mo ad salutem. **Hu.** Et q̄ q̄ vult cu-
stodire iusticiā: p̄lexq; multipliciter
affligitur. Ideo s̄bditur. **Humiliatus**
sum vsq; quaq;. **I.** humilitione afflicti-
onis. q̄ vsq; quaq; passus sum multa
rū aduersitatū picula. **Hu.** Pro eo q̄
statui custodiē iudicia iusticie tue. Et
ne i tāta humilitione ip̄a fides defir-
cēt. addidit. **Dñe viuifica me.** **Hu.** dādo
mihi paciā. **et s̄bū tuū.** de q̄ i alio
ps̄o dicit. Cū ip̄o su⁹ in t̄bulatiōe. **Mi.**
Cōsequēt ostē se inter tribulatiōes
non deficē. s; magis deum laudare d.
Voluntaria oris mei. i. sacrificia lau-
dis a me tibi voluntarie oblata. **Uer-**
neplacita fac domine. i. sint tibi accer-
ptabilia. **Cass.** Laudes i ocio exhibē:
F i

Psalmus Cxxiij

deo gratissimū ē. sed in tribulatione
āplius pbat eximū. i. pclarū. q̄ ifirmi
tas corporis dolore pressa non vincit:
sed tūc magis ania felix i domi laudi
b^o excitat. **Dic.** Et iudicia tua. i. mā
data tua. doce me. vt ea intelligaz
impleam. **Ania mea in manib^o meis**
sp. **Du.** Alci dicat. Doce me obediē
mādati. q̄ aia mea pata ē sp ad susci
piēdū doctrinā tuā. Et legē tuam nō
sū oblitus. **Alci.** meditās eam in cor
de: et exequēs in ope. Et hoc pbat cō
sequēter dicens. **O** suerūt pēdōres.
i. demones. **L** aquefi mihi. i. decepti
ones. et illecebras seculi. **Cass.** In hac
ei mūdi silua tot laqueos inuenis. q̄
vitia contueris. sed populo fideli nū
hil terrenū pualere potuit: q̄ se celesti
cōuersione tractauit. vñ s̄dit. **L** et
mādati tuis non errau. sed i eis p
māsi p grām tuā me pseruātez. **H**
reditare adquisiui testimonia tua. i.
tua pcepta decalogi vt tibi obediā. **L**
eternū. **Du.** Causā s̄būgit. q̄ erul
tatio cordis mei sunt. Et i hac erul
tatioe. **I** nclinaui cor meū. vt humi
liter seruire. **L** ad faciēdas iustificatio
nes tuas. i. opa bona q̄ a te s̄t et iusti
ficant vt pote sūt opa mīe: videlz esu
riētī panē frāgere: nudis vestire. et si
mulia de quib^o dī. **Luc. xi.** **D** ate elēo
synā et oīa mūda sūt vobis. Et addit
I n etnū. **Cass.** Nō q̄ in futuro mi
serent q̄s afflictio. cū in illo regno nul
la pbat eē miseria: sed q̄ fructū. i. pre
miū eaz elēosynaz s̄b etnitate r̄cipi
et. vnde s̄dit. **P** ter retributionē.
videlz illā quā audituri s̄t s̄cti. **E** leni
te benedicti pīs mei p̄cipire regnum.
M agna retributio que tamē d̄nī p
uenit largitate: icolaz fieri regni per
petui: cōsortē beatorū āgeloz: patriā
suscipe que sp̄ delectet. nec vlla pēgri
natione deserat.

Riquos odio hab.

Samech. Sequit caplm. xv. cui p
ponit. xv. lra. s̄. samech. **Du.** iterptat
audi. **Q**uā admonemur: vt diligenter
aure cordis audiam^o et considerem^o q̄
de odio inq̄ dicunt hoc mō.

M is odio habui. Nō inquit s̄t ho
mies. q̄ sic sūt diligēdi. i. illud **D** ili
gite inimicos v̄ros: sed iquātū s̄t pec
catores odiēdi sūt. videlz vt odio hēa
m^o in eis vitia: et amem^o naturā. **Dic.**
L et legē tuā dilexi. q̄ qd p̄cepisti ope
impleui. Et q̄ ad hoc requit auxiliū
dei. **I** do s̄dit. **A** diutor. ad bo
na faciēda. **L** et susceptor me^o es tu. ad
mala euadēda. **L** in x̄bū tuū. i. filiū
tuū. **I** sup̄speraui. **M** i. sup̄ oēs i ip̄o
sp̄au. q̄ in eo beatam vitam p̄misisti
abrae et semī eius. i. oī fidē ei^o imitāz.

D ug. **O** clinate a me maligni. **L** et
vos demōes q̄ p̄uersi hoīes. **L** et s̄ru
tabor. **I** meditādo. **L** mandata dei mei.
demones ei suis pessimis suggestioni
b^o. et p̄uersi hoīes cōtētiōsa sp̄ malis
gnitate impediūt te ne studio aut o
ratioe possis scrutari dei tui mādata
Dic. **S** z si volueris p̄nīaz agere se
gregari hēs ab illoz cōsortio: et dicē
domio. **Du.** **S** uscipe me. **P** eloquiū
tuū. i. p̄m p̄missionē tuā. et viuaz.
vita gr̄e in p̄nti. et vita glorie i futuro
Dic. **L** et nō p̄fūdas me. i. ne me p̄fū
di p̄mittas i frustratiōe sp̄ci mee. **I** do
s̄dit. **L** ab expectatione mea. **S** pes
ē certa expectatio future beatitudis.
Cass. **B** trā ei ē expectatio: vbi certa
ē p̄missio. **E** xpectatio itaq̄ scōz ē ce
loz regna: āgeloz q̄ p̄sortia p̄mēri: et
qd sup̄ totū ē. ip̄m iugit videre q̄ i be
atoz corde solz sp̄ dulcescere. **Du.** **E**
q̄ hō nō p̄t eā p̄seq̄. **H** utute p̄p̄ia. **I** do
s̄dit. **A** diuna me. **I** inimicos q̄ me
volūt p̄dere. **L** et saluus ero. **I** n anima
L et meditabor i iustificatiōibus tuis.

E clinaui

Semper .i. q̄ diu uiuam memoriter te
nebo qualiter me iustificaueris **Nic.**
Et q̄ peccatores a spe dicte beatus
dinus defraudant **Ido** s̄ dicit **Preui**
si omēs discedētes a iudicijs tuis .i.
Cass nā cū sit iustificatio peccatorū
mentis pura confessio: merito supbi
spernuntur a dño: qui se tali remedio
sanare despiciunt **Ad**diditq̄ **Q̄** inu
sta ē cogitatio eorum .i. vi deliez velle
peccare et iustissimo iudici nolle satis
facere **Verito** igit tales ab absolutio
nis grā s̄ mouent qui toties moni
ti: hic pio domio satisfacere cōtēper
rūt **Nic.** Propter quod adhuc s̄ dicit
tur **Q̄** reuācantes reputauit oēs pec
catores terre .i. declinātēs a lege na
turali: vel a lege moysi data **Ideo** di
lexi testimonia tua .i. legem gratie q̄
recte facit incedere p̄ viam veritatis
et iusticie **Et** q̄ carnis petulantia .i. si
riens luxuria frequenter ipedit gra
tiā in hac vita **Ideo** s̄ dicit **Q̄** onfige
timore tuo carnes meas .i. mortifi
ca i me oēs mot̄ carnales .i. a iudicijs
enī tuis timui .i. quibus totū mūdum
s̄mersisti aq̄s diluuij p̄t peccatū lu
xurie **Dis** enī caro corrumperat viā su
am. vt h̄r **Gene. vi.** Et sodomā cum
alijs quattuor ciuitatib⁹ igne sulphu
reo succēdisti. p̄t enormitatem luxu
rie vt habet **Gene. xix.** Et nō solum
horū iudiciorū consideratio. verū etiā
futuri iudicij recordatio configit me
am carnē: motus eius illicitos repri
mendo timore casto atq̄ p̄fecto: q̄ nō
tū h̄z āte oculos formidine vindicte
sed vehemētē etiam metuit amissio
nem gr̄e in qua fidelis viuit. per quā
omnis pficiat ch̄rian⁹ **Cōfigi** ḡ se po
pul⁹ fidelis timore dñi depcat vt mo
rtificando uiuat q̄ p̄us male uiuēdo mor
iebatur.

Ecci iudicium.

Ayn. Sequit cap. xvi. cui preponit
fra. xvi. s. **Ayn Ambro.** que int̄preta
tur oculus vel fons dñi at bona p̄ui
demus et agimus. sit nobis ocul⁹ cor
dis: fons iusticie quam se popul⁹ fide
lis cum p̄ximo iuste uiuendo fecisse

Hestatur dicens.
Ecci iudicium. **Thy.** discernen
do bonū a malo **Et** iusticiam. p̄ximū
non ledendo **Non** tradas me. **Thy.**
.i. ne tradi me p̄mittas **Calumnian**
bus me. .i. demonibus mihi sp̄ nocē
querentib⁹ **Valet** enī ad dictū auxi
lium impetrādum obsequium deo p̄
stitum quod allegat cum dicit **Sus**
cipe seruum tuum in bonum .i. p̄
tationis tue vt p̄ore bonus dominus
et patronus **Non** calumniētur. .i. sal
se accusent **me** supbi. .i. spūs maliz
gni qui sūt superbissimi. **Unde** de di
abolo **Job. xli.** d̄r **Ipe** ē rex sup oēs
filios superbie **O**culi mei defecerūt
in salutare tuum. **Thy.** .i. ch̄ristus.
Ac si diceret **Ut** a mortib⁹ calimātū
nō ledar: serpentē enī .i. ch̄r̄m p̄ me
suspensū incessātē p̄sidero. sicut **Lu**
me. xxi. figuratum ē **Et** in eloquium
iusticie tue. .i. in verba euāgelica ipi⁹
ch̄ri p̄ quē iusti efficiuntur: sicut dicit
apost. **Iustificati** gratis in sanguine
ipi⁹ sum⁹ **Thy.** **H**ac cū seruo tuo **f**
miam tuā. **Supple**do defectū meū per
tuaz gr̄az. **Et** iustificationes tuas do
ce me. **Vt** possiz eas intellectu cape:
et ope implere **Ad** hoc allegat rōnē
cū s̄ dicit **Seruus** tu⁹ ego sūz. **Et** ideo
teneor implere mādātū tuū. q̄d non
possuz nisi intelligā ipm **Ideo** **Da** mi
hi intellectū vt sciaz testimonia tua.
Et sic adimplere valeā ipsa **Ep̄** faci
ēdi dñe. **Quasi** dicat **Nō** differas mi
hi intellectū dare: q̄ tps ē dādi. **Cui⁹**
causa s̄ dicitur **Dis**sipauerūt legē tuaz.
Ipuer se eam exponendo: vt iudei et
heretici. neq̄ eā recipiēdo. vt pagani.

Psalmus Cxviij

atq; ea transgrediēdo ut mali christiani
Cass. Et quātū legem dñi dissipauit
rat nefāda p̄sumptio: tātum deuotus
populus ad mandata eius festinabat
implēda dicēs **I**deo dilexi mādata
tua **I**veraciter intellecta **I**sup aurū ⁊
topazion **I****Hic** Sicut ei aurū cūcto
rū metalloꝝ p̄cellit p̄ciū ita topazi⁹
omniū gemmarū i se cōtinens pulcri
tudines omniū vincit hōres. Et idō
fidelis popul⁹ sup hoc omnia dei māda
ta diligit. **Cass.** Topazion vero sit
cut quidā scribere volunt gen⁹ ē lapi
dis: quāto inuētiōe rar: tāto mercū
quātitate p̄ciosus. qui duos fert h̄e
colores. vnum aureū purissimū: ⁊ al
terū etherea claritate relucētē **Lam**
pat ei cum solis splēdore p̄cutit. oīm
gemmarū superās p̄ciosissimas clari
tates: in aspectū suū singulariter p
uocās oculoꝝ cupidissimā voluptatē
Quaz si polire velis: obscuras. si na
ture p̄prie reliquas: irradiat **Hec** ip̄is
regibus esse fert mirabilis: ut inter
suas diuitias nihil simile possidē cog
noscant **Isidor⁹** li. etymol. Inuēta ē
p̄mo in arabia insula. in qua tragodi
te p̄dones fame et tēpestare festi. cuꝝ
herbarū radices effoderēt: eruerunt.
que insula postea q̄sita nebulis coop
ta: tādē a nauigatib⁹ ē inuēta. h̄ ob h̄
loc⁹ ⁊ gemma nomē ex causa accepit
Nā topazim iuxta tragoditay ligū
h̄z significationē querētis **Est** at am
plissima gemmarū **Cass.** De qua
non sunt multa dicēda. ne quod scri
ptura dicit eē cōtemptibile: nos desi
derabile affectata laude faciam⁹ **Aug**
Cū vero ip̄a mādata diligunt sup au
rū et lapidē p̄ciosū multū: oīs p̄ ip̄is
mādati terrena vilis est merces. nec
vlla ex p̄te q̄cunq; alia hōis bona cō
paratur his bonis. quibus homo fit
bon⁹ **Hic** Et p̄pterea inquit: sup au
rū et topazion. i. sup oēs mūdi diuiti

as mādata tua dilexi **P**ropterea ad
oia mandata tua dirigebar. **I**ut ea ob
celestē mercedē recta itētiōe imple
rez. ⁊ p̄ p̄ns **Loēmviā** iniquā. videlz
ad peccatum deducentem **Lodio** har
bui.

Irabilia testi

Mphē Incipit cap. xvij cui
ppōit lra hebraica. xvij.
videlz **Phē.** q̄ int̄ptat os apui. **Hic**
Describēs ei p̄pha in hoc cap. vite
contemplatiue s̄blimitatem apuit os
sui dicens

Mirabilia **I** Circa qd sciēdum q̄
ascēsus cōtēplationis p̄bice ic̄pit
ab admiratiōe: s̄m q̄ d̄r p̄mo metap̄ha
p̄pter admirari ceperūt hōies philo
sophari **Quidē** ei effect⁹ natūe mi
rabiles. ut cōfuscatōe fulgura: tres
motus: ⁊ similia: ceperunt causas p̄
scrutari. et sic philosophari **Et** eodē
modo ad s̄blimitatē theologice cōtē
plationis sancti doctores ut **Hiero.**
⁊ **Aug⁹.** ⁊ similes ceperūt ascendere
ex admiratiōe: q̄ vidētēs sacras scri
pturas mirabiles. cōfidētēs de diu
no auxilio earū intellectū sanū inq̄rē
ceperūt ⁊ deo adiunāte reppererūt: et
quātū ad h̄ d̄r **Mirabilia testimo
nia tua.** i. mirabiles sacre scripture.
Hic. q̄ vidi in his aliud p̄ferri: ⁊ ali
ud figurari **I**deo scrutata est ea ania
mea **Hic.** q̄rēdo eaz intellectū i tui
adiutorij cōfidentia **Et** q̄ vna sc̄ptu
ra intellecta aperit viā ad aliā intelli
gēdā **I**deo s̄bdit **D**eclaratio sermo
nū tuorū **I**scriptorū in lege et p̄phetis
Illuminat ⁊ intellectū dat **I**videlz i eu
āgelis vbi ip̄orū s̄monū plena sit de
claratio **I**p̄uulis. i. christians d̄ q̄b⁹ di
cit saluator **Mat. xi.** Confitebor tibi
dñe pater celī ⁊ t̄re: q̄ abscondisti hec
a sapiētib⁹ ⁊ p̄uidentib⁹: ⁊ reuelasti ea
puulis **Et** q̄ p̄gnitio x̄itac. excitat ap

petitū ad apli' pgnoscedū. **I**so s'bdit
Os meū aperui. i. intellectū exten
 di ad capiendū x'pū dei: qd ē cib' anie
Un intellect' dicit hic os aie: sicut i
 animalib' os dicit illa pars corpis p
 quā cibus accipit. **L**z attraxi spm. scz
 intelligētie q' dat' d'sideratib' cū **I**so
 s'bdit. **Q**uā mādāta tua desiderabā. sci
 re et facere. **D**u. **H**ic ē argumentum
 q' p'p' desiderū dat' homi grā: ex h
 desiderio accensus subiungit. **A**spir
 ce in me. **A**spectu p'destinatiōis. **L**z mi
 serere mei. **A**l. eleuādo intellectū me
 us ad capiendū veritatē trāscēdētem
 intellect' mei facultatē. **F**in iudicium
 diligētū nomē tuū. i. sic iuste dispo
 suisti diligentib' te facere: q' sic d' sup
 vij. cap. celestis hierarchie. **U**bi cog
 nitio foris stat dilectio intrat. **S**equit.
Du. **R**est' meos. i. mor' et volū
 tates aie mee. **D**irige fm eloquiū tuū.
 i. s. vt recte viuā fm iussa que p'cipis
Lz nō dñet mei oīs iniusticia. i. pec
 catū p' qd iniuria fit deo. et ideo amit
 tit hēditas etna q' tenet ab eo. **A**u.
Quid g' aliud orat: nisi vt p'cepta q' de
 us ipōit iubēdo. ipleri faciat adiuvā/
 do. **R**edime me a calūnijs hominū.
 i. a falsis criminationib' q's mihi ho
 mines iponūt. **D**u. **V**t custodiā mā
 data tua. i. q' in lib' et cōtētiōib' non
 p'nt custodiri. **F**aciē tuā illumina sup
 seruū tuū. **A**u. i. manifesta s'buemen
 do tuā p'ntia. **L**z doce me. p' illumina
 tiōez grē tue. **I**ustificatiōes tuas. vt
 faciā eas qd euident' alibi legit. **D**oce
 me facere volūtatē tuā. **R**ecolēs autē
 iste dolorē p'nie p'uaricatiōis sue p'nr
 s'bdit dicēs. **D**u. **E**xir' aq' dedux
 erūt oculi mei. i. oculi mei p' q's in
 trauit i me peccatū corde iterius cō/
 trito eduxerunt lachrymas. **Q**uā nō cu
 stodierūt legē tuā. illecebras h' secu
 li attrahēdo. **C**ass. **D**ignū g' ē vt p' il
 los culpa mūdet. p' q's et excess' ad/

mittit. **H**ic. **V**era ē cū p'nia iugit' flet
 tib' cōmissa diluēt' abluta nō iterare.

ustus es domine

Sade. **I**ncipit. xvij. caplm cui p'po
 nit' lra. xvij. f. **S**ade. q' iterprat con
 solatio: q' recte p' fletū sequit'. **U**n po
 pul' fidelis q' p' fletū in se punit p'ctm.
 deū (q' p'itētib' veniā p'mittit) iustū
 eē denūciās ait

Est' es dñe. i. q' p'ctōres punis
Lz rectū iudiciū tuū. **C**ass. q' iubet
 p'ctōres se affligere vt eos tua debeat
 medicina saluare. **H**ic. **M**ādasti iu
 sticiā. i. p'cepisti legē tuā. i. iusticiā
 cōtēntē. **L**z testīōia tua. in ipa lege
 p'ctā. **L**z veritatē tuā. i. veritatē legis
 tue. **I**nimis. i. valde supple custodiri
 Et q' dolet de trāsgressorib' legis. **I**
 deo subdit. **A**belscere. i. liquefieri
 me fecit zel' meus. **Q**uē habeo circa
 legē p'p' hoc. **Q**uā oblit' sunt x'ba tua
 inimici mei. **F**aciētes p' eā: ac si eā pro
 nihilo reputarēt. **E**t oēs tales repu
 tat' p's iūmicos suos. q' sūt aduersarij
 veritatis. **I**gnitū eloquū tuū vehē
 mēter. i. q' inflāmat ad amorē dñum:
 q' p'p'ie dicit zelus. eo q' ē amor singu
 laris. **L**z seru' tuus dilexit illud. q' h
 sciebat ad remediū hūani generis at/
 tributū. **S**equit' vox populi ch'iani
Adolēscētulus sū ego. **I**n respectu po
 puli q' p'cessit a p'ncipio mundi. **L**z cō
 tēptus. q' i eccia p'mitiua fuit popu
 lus ch'ian' multū afflict' et despect' a
 tyrānis. **I**ustificatiōes tuas nō sum
 oblitus. q' p'pter cōtētiōes et affli
 tiōes quas sustinuit a fide catholica
 non recessit. **I**usticia tua iusticia in
 eternū. q' iusticia q' ē p' fidē ducit ad
 eternitatē beatitudinis. **L**z lex tua veri
 tas. q' nullā potest continere falsita
 tem: proter qd non solum dicit vera:
 sed etiā veritas in abstracto: ad deno
 tādū veritatis puritatē. **T**ribulatio

Psalmus Cxviij

et angustia inuenerit me. **I**n tyrānoꝝ
psecutione **M**andata tua meditatio
mea ē. **M**editatio ei legis dīne p̄bet
constātiā in aduersis. **H**ie. **N**ā quis
tribulet i p̄is: coarctet i viculis. vox
semper libera. dei mandata medita-
tur assidue. **E**quitas testimonia tua
i eternū. **M**i. **L**atā ei egratē p̄tinet
q̄ nō solū dicunt equa i cōcreto: sed
equitas i abstracto. **I**ntellecū da mi-
hi. **A**d cognoscēdū eaz ope ad implē-
dū. **E**t viuā. **V**ita gr̄e in presenti: et vi-
ta glorie in futuro.

Clamauī in to.

Caph. **S**eq̄ cap. xix. **H**u.
cui preponitur. xix. **I**ra. **C**aph que iter-
pratur confusio. **E**lū popul' fidel' ne
rētatiōibus cōclusus succumbat: ad
dñm asserit se clamasse: dicens.

Clamauī i toto corde. **H**oc ē i n-
tellectu et affectu seruēnt et deu-
te. **E**randi me dñe. **C**ass. **I**n sola ei
religiosa cogitatio totus debz spūs
occupari. ne mens diuīsa effectū neq̄
at impetrāe quē postulat. **A**ug. **I**nc
porro i toto corde clamatur: qñ aliun-
de nō cogitatur. **T**ales orōes rare sūt
multis: crebre paucis. **C**lamor qui fit
ab hoīb' ad dñm: si sonitu vocis cor-
poralis fiat non intēto i deum corde:
q̄s dubiter inaniter fieri. **S**i autē fiat
corde: etiā silēte corpis voce: deū nō
latet. **S**ine ergo cū voce carnis qñ id
opus ē: siue cū silētio ad deū oram'.
corde clamādū ē. **C**ui at rei pficiat i-
ste clamor p̄fir declarat: dices. **A**ug.
In iustificatiōes tuas. **I**.i. mandata tua
q̄ suos operadores iustificāt. **L**eq̄raz.
Aug. **A**d hoc enī clamauit in toto
corde suo: et hoc sibi desiderauit a do-
mino exaudiente prestari: vt iustifi-
cationes eius requirat. **A**ug. **N**ō so-
lum ad sciendū eis: sed etiaz ad ipas

opandū. **C**lamauī ad te. **R**epetitio
clamoris: nota ē magne deuotiōis. **E**
Saluū me fac. **S**alute gr̄e in presēti. **V**t
custodiā mādata tua. **I**q̄ cōferit vitā
beām: iux illud. **D**at. xix. **S**ivis ad vi-
tā ingredi serua mādata. **M**i. **P**re-
uēi i maturitate et clamauī. **Q**uasi di-
cat. **I**ste clamor festinus nō p̄cedit ex
impetu passionis: sed ex deliberatiōe
rōnis. **E**t in xba tua susp̄raui. **I**d ē:
plus q̄ in xbis alioꝝ quoz cūq̄: q̄
xba tua falsitatē nō possunt contine-
re. **P**reueniūt oculi mei. **I**.i. intel-
lectus et affectus. **A**d te diluculo. **I**.i. a
tpe iuuetutis. **V**t meditarer eloquia
tua. **Q**ue sunt a tēpore iuuetutis me-
ditāda. **E**t q̄ oratio talium debet ex-
audiri. **I**deo s̄bditur. **V**ocem meā au-
di fm̄ miam tuam dñe. **C**ass. **I**ntel-
ligamus nihil p̄sumendum esse si ali-
quid nobis per dei gratiaz p̄sp̄itatis
arriserit: qñ ille qui vicens etatez pu-
erilibus annis clamauit dicens. **V**ocē
meam audi fm̄ misericordiam tuam.
Non habet quod contra peccata sua
confidenter obijciat: sed illam tantaz
misericordiam petit que ex miseriis
beatos facit: ex captiuis liberos: ex
mortuis viuos: ex temporalibus sē-
piternos. **S**equitur. **E**t fm̄ ius-
diciū tuū. **Q**uo supplicātibz parcis.
quo se damnantes clementer absol-
uis. **V**iuifica me. **L**umine tue gratie
qui mortuus sum lege peccati. **A**ug.
Et possz aliquis querere. cur ita cla-
mas? **E**t respondet: quia. **A**ppropi-
quauerūt persequentes me iniquita-
ti. **M**i. **I**d est appropinquauerunt
mihi persequentes me inique. **L**a le-
ge autem tua longe facti sunt. **Q**ue
prohibet psecutionem innocentium.
Prope es tu domine. **M**ihi tribula-
to ad me seruandum fm̄ beneplaci-
tum tuum. **E**t omnes vie tue verita-
tas. **A**csi dicat. **S**ine dimittas me

in tribulatioe: siue liberes: totus facis
iuste **De** aliqui suo iusto iudicio p/
mittit innocētes tributari ad augmē
tū sui meriti: sicut p3 de scō Job 2 ali
is **Au.** Queri at pt qño hic dictū sit
Oēs vie tue veritas: cū in alio ps. le
gīt vnuerse vie dñi: mīa 7 veritas.
q3 7 in iudicādo subuenit: at3 ita nō
deest mīa: 7 miserando id exhibet qd
pmisit ne veritas desit. Erga oēs at
7 q3 liberat 7 q3 dānat: oēs vie dñi
mīa 7 veritas. q3 vbi nō miseref: vñ
vidē veritas exhibet. Multos q3pe
īmeritos liberat: īmeritū aut neminē
dānat **Sequit** **Initio** lab illo scilz
tpe q̄ incepti testimonia tua intelligē
Au. Cognoui de testimonijs tuis
q3 testificat es te daturū bonis p/
mīū: 7 malis supplicū **Au.** Lq3 in et
nū fundasti ea Lq3 id qd p ea dñs p/
milit eternū erit: sicut **Dat. xxv.** sal
nator docuit **Ibunt** in ignē eternū:
iusti aut in vitā eternā

Uide humilita

Res **Sequit** capitulū. xx^m.
Ambro. cui preponit lra xx. s. **Res**
q̄ interpretat pmat⁹ **Ille** ei apud deū
obtinēt pmatū q̄ humilis est. qm̄ q̄ se
humiliat exaltabit. **En** popul⁹ fider
lis ab humilitate orōnē suā incipēs

Vat **Dugo**

Uide humilitatē meaz. q̄ clamo
ad te 7 p grām tuaz Lripe me de
periculo mortis eterne Lq3 legē tuaz
nō sum oblit⁹ **Au.** Hoc loco nullaz
dei legē pueniētius intelligimus: nisi
dis q̄ se exaltat humiliabit: 7 q̄ se hu
milat exaltabit **Au.** Iudica iudi
ciū meū 7 da sniam de cā mea quam
habeo ptra diabolu 7 redime me 7a
veratōe ei⁹ iniusta 7 ppter eloquium
tūū viuifica me 7 vita grē in presenti
7 onge supple est 7a pāub⁹ 7 qui
peccandi habent p̄suetudinē 7 salus

tā grē q̄ glorie. q3 dator vtriusq3 salu
tis diuissus ab eis est ppter multitu
dinē pāub⁹ **En** **Isa. lix.** Iniquitates
vestre diuiserūt int̄ vos 7 deū vestz
Et merito elongata ē a pāub⁹ sal⁹.
Quia iustificatiōes tuas 7 i. mādāta
tua q3 deberēt iustificari 7 nō exq̄se
rūt 7 ad opandū Et si fm iusticiā lōge
sit sal⁹ a pāub⁹: tñ fm mīam p̄e est
Unde sequit Misericordie tue mul
te 7 q3 multis 7 multoties 7 diuersis
modis misereris fm iudiciū tuū 7 in
quo in presenti parcis peccantibus
Ai. viuifica me 7 p augmentū tue
gracie: cui⁹ necessitatē subdit **Mul⁹**
supple sunt 7 q̄ psequūtur me 7 tam de
mones q̄ pueri hoīes 7 7 tribulant
me **Au.** q3 caro: mūdus: 7 demonia
multa mouent prelia aduersus spūm
populi fidelis 7a testimonijs tuis nō
declinaui 7 i. obseruātia mādator tu
oz **Ai.** Vidi p̄uacates 7 i. ipios
legē tuā trāsgrediētes 7 7 tabescebā
id ē lachrymis flebaz **En** translatio
hebraica habz: merebam **Sequit** Lq3
eloquia tua non custodierūt **Sicut**
enim ad virtuosum p̄inet letari de
obseruatōe diuine legis: ita ad vitio
sum p̄inet trīstari de ei⁹ trāsgressiōe
nō solū in se: sed etiā in alijs **Et** q3 b
est merito: iū augmenti grē: ideo sub
dit **Uide** qm̄ dilexi mādāta tua dñe **I**
zelans p̄ eis in me 7 in alijs **En** mīa
tua viuifica me. 7 p augmentū grē p/
cedēs ex tua mīa 7 liberalitate **Au.**
Pincipiū verborū tuorū veritas **I**
id est a veritate p̄cedūt verba tua. 7
ideo veracia sunt: 7 neminē fallūt q3
p̄nūciat vitā iusto: 7 pena ipio **Au.**
Sic ei p̄mittis: ita fit: 7 sic p̄dicis ita
euenit 7 qm̄ i etnū oīa iudicia iusticie
tue 7 q3 snia dei in extremo iudicio
gloria bonorū 7 pena reproborū stabit
i etnū: fm q̄ dī **Dat. xxv.** Ibūt hi i
ignē etnū: iusti aut in vitā eternā

P Rincipes per

Sen Sequit capitulu xxi.
cui preponit lra xxi. scz Sen: q̄ int/
prat sup vuln: p qd̄ intelligit tribus
latio: de q̄ subdit dicens

P Rincipes psecuti sunt me gra/
tis. **M**i. i. demones de qd̄ d̄ ad eph.
vi. **N**o est nobis colluctatio aduersus
carnē et sanguinem: s̄ aduersus p̄nci/
pes et potestates tenebrarū harū. cōtra
spūalia neq̄ne. **L**et a verbis tuis for/
midauit cor meū. **Q**uā hō q̄ntūcūq̄ in/
stus timore pcutit: ne fiat trāsgressor
legis diuine: s̄ aduersus p̄ncipatū af/
fert solatiū: ideo subdit **D**u. **L**et a/
bor ego. **I**nter tentatōes et psecutio/
es. **S**up eloquia tua. **M**editādo ipsa
ac me solatiū: ac mihi coronā. **S**i vi/
cero) pmittētia. **S**icut q̄ inuenit spor/
lia multa. **M**i. **L**et gaudiū duplicat
scz de obtētu victorie: et de p̄de ma/
gnitudine. **S**ic contēplatiū delectat
de victoria p̄tra hostes quā h̄z in spe.
et p̄ p̄seq̄ns de obtētu glorie future.
q̄ spes ē certa expectatio future bea/
titudinis. **E**t q̄ amor vni p̄trarij in/
ducit odiū alteri: et ecōuerso: ideo s̄
dit **I**niquitatē odio habui et abomina/
tus sum. **I**q̄ qd̄ vile. **L**egē aut tuā vi/
lexi. **I**taq̄ qd̄ vtile et honorabile eam
iugit meditādo. **E**t q̄ ex hoc p̄ncipit
hō in laudē dei. **I**deo subdit **S**epti/
es in die laudē dixi tibi. **I**n septē hor/
is cādicis. **S**up iudicia iusticie tue.
p̄fitēdo oia opa tua iusta: q̄ sunt qd̄
executiōes iusticie tue latētis in tua
mente. **D**u. **M**os ē religiosus ē se/
p̄ties d̄no decātare laudes. **P**rimo vi/
delz laudes matutinales sūmo dilu/
culo: in memoria d̄nice resurrectiōis
q̄ fuit valde mane. **P**ostea p̄mā: quia
tūc ch̄us tradit⁹ fuit pilato. **D**einde
t̄tiā: q̄ tūc indei clamauerunt: crucifi/
gat. **P**ostea sextā: q̄ tūc fuit cruci cō-

clauat⁹. **D**einde nonā: q̄ tūc expira/
uit. **P**ostea vesp̄as: q̄ tūc posic⁹ fu/
it de cruce. **P**ostremo p̄pletorū: q̄
tūc sepult⁹ fuit. **C**ol. **S**icq̄ i memor/
riā d̄nice passiōis et humane redem/
ptiōis ab ecclia septies d̄no laudes p̄/
soluitur. **E**t q̄ vita p̄tēplatiua ē q̄
ta respectu actiue: q̄ h̄z laborē anī/
m̄: ideo subdit **P**ax multa. **Q**uā p̄stitit
in puritate p̄scie est. **D**iligētib⁹ leges
tuas. **Q**uā ex tali dilectōe. **M**i. iugit me/
ditantē sacra scripturā. **E**t nō est illis
scandalū. **I**. i. tāta occasio ruendi i pec/
catū. sicut actiuis q̄ frequēter habent
materiā tribulatiōis: p̄t qd̄ d̄ns di/
xit **L**u. x. **M**artha martha sollicita es
et turbaris erga plurima. **E**t sequit.
Maria optimā partē elegit. **E**t q̄ vi/
ta p̄tēplatiua p̄ncipit in p̄ia: ideo sub/
dit **E**xpectabā salutare tuū d̄ne. **I**. i.
claritatē visiōis tue et fructiōis etne.
Et q̄ ad hoc puenit p̄ obseruatiā
mādatōrum dei: s̄m dictū saluatoris
Mat. xij. **S**i vis ad vitā ingredi: ser/
ua mādata: ideo s̄dit **L** et mādata tua
dilexi. **I**ea diligētē obseruādo: p̄ q̄ sal⁹
adq̄rit eterna. **E**li. puerb. iij. **P**rece/
pra mea cor tuum custodiat. **L**ōgitudi/
nē ei dīx: et annos vite et pacē appor/
nēt tibi: et ideo **C**ustodiuit aīa mea
testimonia tua. **I**. i. sacras scripturas p̄/
iugē memoriā in corde: et p̄ efficiētiā
in opatione. **E**t dilexit ea vehemēt.
corde et ope. **S**eruauī mādata tua.
de deo et primo diligendo. **I**n q̄bus
duob⁹ tota lex p̄det et p̄phete. **M**at.
xxij. q̄ ad ipsa oia alia mādata redu/
cunt. **L**et. **S**imiliter dilexi **L**estimonia
tua. **I**. i. sacra eloq̄a scripturarū. **B**ic.
Cū cā obseruatiōis subdit. **Q**uā oēs
vie mee in cōspectu tuo. **I**. i. oia facta:
dicta: et cogitata mea patent p̄spectui
tuo. q̄ monēt hominē ad tue legis
obseruatiā. p̄pter qd̄ dicit **B**oen⁹ v.
de solatiōe. **D** viri magna est vobis

indicta nēitas pbitatis: si dissimula-
re nō vultis: qm̄ agitis añ oculos iu-
dicis cūcta cernētia z pēplantis. vñ
Prover. xvi. Omnes vie hominum
patent oculis eius

Appropinquet

Au. Sequit capitulum
xiiij. Du. cui preponit lra vltima vi-
delz Chau. q interpretat errant. Po-
pul' itaqz fidelis q olim errauit: mō
se appropinqre deo fatef di. **Aug.**

Appropinquet deprecatio mea i
cōspectu tuo dñe. i. oīo mea q
fit in p̄spectu tuo dñe appropinqt tū
bi. iuxta eloquiū tuū. i. fm̄ pmissūz
tuū. da mihi intellectū. i. sicut in alio
ps̄o dixisti. Intellectū tibi dabo: z in-
struā te in via. **Die.** Ac si dicat. pro-
ximā tibi fieri oīonē meam deprecor
dñe: vt a te intellectum capiēs. nihil
aliud nisi qd̄ oportz exorēz. **In-**
tret postulatio mea in conspectu tuo
dñe: fm̄ eloquiū tuū eripe me. i. per-
iculis tentationū. **Mi.** Repetitio ē
sine pmissis ad expmēdū magnū desī-
deriū petitiōis sue. **Du.** Cōsequēte
ostendit qlit̄ popul' fidelis petat sibi
dari intellectū z eripi a malis dicens
Erudabūt. i. de pleno corde psol-
uent tibi labia mea hymnum. i. lau-
des. **Lcū** docueris me iustificatōes tu-
as. i. p̄cepta tua: vt ea intelligaz z
ope impleā: z sic edocē. **P**ronuncia-
bit lingua mea eloquiū tuū. **I**er chari-
tate docendo p̄ximū. **Lqz** oīa mādāta
tua. **I**supple sunt. **E**quitas. i. equitate
plena. hoc est qēqd̄ p̄cipis: est equū
Mi. Et qz talis doctrina non est effi-
cac sine sp̄ali adiutorio dei. fm̄ qz dī
puerbi. xvi. **M**ois ē animū prepara-
re. s̄z dei est gubernare linguā. **I**deo
subdit. **Du.** **F**iat man' tua. i. fili'
dei ch̄s dñs p̄ quē de' pat' fecit secu-
la: fiat mihi in auxilium. **Uñ** alia edi-

tio habz. **F**iat mihi man' tua auxilia-
trix. **Vt** saluet me. i. dirigat linguam
meā in docēdo ad meā z alioz salutē
Lqz mādāta tua elegi. **I**p̄ oīb' t̄palib'
ad meditādū ea: atqz opandū z docē-
dū: et ad hoc mouet me amor eterni
p̄mij. **Q**uia p̄cupim salutare tuū dñe.
i. eternā salutē. **L**et lex tua medita-
tio mea est. **L**eo qz dirigit me ad p̄secu-
tiōē hui' salutis. **E**t qz ad hoc sequi-
tur augmētū gr̄e: in q̄ est sp̄ialis vi-
ta: ideo subdit. **V**isuet aīa mea. i. vita
gr̄e in p̄senti: z vita glorie in futuro. **L**
et laudabit te. **I**hic z in futuro. **Du.**
L z iudicia tua. i. flagella tua qb' in
p̄senti iudicas: discernēdo filios a nō
filijs: qz filios flagellas. nō filijs par-
cis. et hec. **L**adiuuabūt me. i. in futuro
si p̄ ea in hac vita fuero purgat'. **S**e-
quit. **E**rram sicut ouis que perijt. **Mi.**
hoc nō videt̄ intelligi de errore
in morib'. qz statim subditur: mādāta
tua nō sum oblit'. s̄z de errore fm̄ cō-
munē modū loquēdi hominū mūda-
norū. **A**d cui' intellectū sciendūz qz
ouis dicit̄ errare qñ segregat se a gre-
ge: hoīes aut̄ tēdentes ad p̄fectiōez
p̄tēplatiōis segregant se a cōmuni ha-
bitatione hominūz vt libere possint
vacare p̄tēplatiōi diuine. et tales
ab hominib' mūdanis reputātur stul-
ti z huic seculo p̄diti. **Uñ** religiosi
mūdo mortui dicunt̄. **E**t fm̄ hoc dic̄
psalmista in p̄sona p̄tēplatiui. **E**rra-
ui sicut ouis que perijt: qñtum ad re-
putationem mūdanorum. **E**t quia re-
fugientibus amore dei humanū con-
sortium: conceditur diuinum: fm̄ il-
lud. **Dece** ij. **D**ucam eum in solitu-
dinem: et loquar ad cor eius. **I**deo
subdit. **L**quere seruū tuū dñe. **I**cum in-
terius consolando. **L**quia mādāta tua
nō sum oblitus. **I**terrenis inherendo
p̄ amorez: s̄z celestia appetendo. ad qd̄
tendit mādatorū tuorum observatio

Psalmus Crix

Cass. Amplectēdus suauit oīo psale
m^o q^o tali p^ofessione finit^o est: p^olitate
magn^o: admiratōe p^ofunditatis ocean
nus: excellentiū rerū amenitate para
disus: quē virtutū florib^o ornatū. per
alphabetū hebreorū fidelis popul^o can
tauit. **U**idū^o enī ei^o inias q^osi stellas
clarissimas in altissimō celo colloca
tas. **U**nā nō facile q^os versiculus
inuenit: in q^o nō aut vias: aut mādata
aut iustificatōes: aut iudicia: aut elo
quia: aut sermōes dñi habeas: aut eē
aliqd tale q^o edpollēter valeat. **Cass.**
Est ei et hic ps. institutor fidelis q^on
tus: vbi q^oqd ad ecclesiā disciplinā
ptinet: popul^o fidelis cantauit. **Die.**
Nos q^oz dñm supplices dēpeemur. vt
iudiciorū ei^o factōres: mandatorū
custodes: testimoniōz q^o scrutatores
effici: sacris humeris benigni pasto
ris ad ouile dñicū reportati: scōz an
geloz mereamur p^ofortijs adiuuari p
dñm nrm iesum xpm. cui est honor et
gloria in secula seculorū Amen

Ad dominū cū
Titul^o Canticū graduū dñi
uid. **U**i. Dicūt qdā iuxta lram q^o da
uid pcepit Salomōi edificare tēplūz
et tradidit sibi descriptionē templi z
porticū: z p^o seq^ons graduum: vt ha
bet. i. Paralippo. xx viij. Et q^o fecit
isto psalmos. hūc videlz z quordecī
seq^ontes ad decātādū in xv. gradibus
dicti tēpli. **Cass.** Terrena siqdē illa
fabrica: celestis tēpli similitudinē ge
stare videbat. quapropt^o cū grad^o au
dim^o in psal. nō terrenū aut corpore
is gressib^o subēdū nobis aliqd suspi
cemur: s^oz mentis accipiam^o ascensum
Ideo enī pmissus est canticū. vt hoc
poti^o ad aīe p^ouēdū applicare debeat
mus de ascēsu spūali. **U**n. S^oz vidē
dū q^os sit iste grad^o: q^os ascēsor gradus
um. vñ sit ascēsus: z a q^o: z q^o z vbi: et

p^o quē. **Grad^o** in hoc loco sūt p^ouē
virtutū in q^ob^o sol^o beatorū ascēsus z
de q^o in alio ps. dicit. **I**būt sci de vir
tute in virtutē: in q^ob^o sola charitas
mouet pedē. **Q**ui pl^o diligit: p^oascē
dit hos grad^o. **A**scēdit vir iust^o: vbi?
in corde. q^oz ascēsiōes in corde dispo
nit. **Q**uo? **A** minore virtute ad maio
rē. **A**d qd^o? **A**d deū videndū z diligē
dū. **U**bi? in corde. **P**er quē? p^o chīm
Unde? a pualle ploratiōis. **Cass.** nā
istos gradus ascendere merebimur: si
p^o delictis nris p^ostrati dñō iugit sup
plicem^o. **P**rim^o itaq^o grad^o virtutū
inchoat i hoc ps^o in q^o p^ophā trena vi
tia derelinq^ons: p^ofessione lachrymabili
petit se de mūdi isti^o tribulatōe liber

Arari dicens
Ad dñm. **U**n. q^o oipotens z be
nign^o est. **C**ū tribularet. **S**uggestiōib^o
demonū: linguis aduersantiū: z iniu
rijs p^oseq^ontiū. **C**lamauit. **C**orde vt Su
lanna. **D**anie. xij. **L**et exaudiat me.
Cass. Inspice q^o sit pulcerrim^o ordo
dictorū. **P**rimū posita est tribulatio.
Secūdo exclamatio. **T**ertio exauditiō.
vt p^o ordines certos ad dñm p^ostervo
ta peruenire fideliz. **E**xaudiat ergo
p^oseq^ont orat dñi. **D**omine libera aīaz
meā a labijs iniq^os. **M**e deridentib^o. **L**
et a lingua dolosa. q^o sub specie boni
p^osulit dānosa. **E**cce q^o mūdi vitiōz
abominatōe ceperat deserere: prima
frōte puerisōis iniqua labia patitur:
dum ei^o p^opositū sceleratis oblocutiōi
bus irridet. **D**icit ei ab iniq^os. **Q**uid
te crucias aut seculi honores fugias:
et istū mūdi p^odas: nec ibi ad q^o des
deras aliqn p^ouenias? **P**ostq^o illa mi
nus valuerūt: tūc suasores ad dolosa
blādimēta se p^ouertūt: dicētes. **N**oli te
ieiunio fatigari: restat temp^o in senio
cū ista facias. **Q**ui cū se putant loqui
pro corpore: salutē anime nōcuntur
omnino perdere. **Die.** Deinde dñs

aiam ad se fideliter clamantem inter
rogare pietatis affectu dignat' dicēs
Quid deē tibi aut qd apponat tibi:
ad linguā dolosā? **Du.** ac si dicat qd
poterit tibi dare auxiliū: aut p'siliū: aut
remediū q' muniaris p' linguā dolosā
que iniqua suadet vel deterrēdo p'hi
bet? **R**ndet aia iustiv' dñs sue iter/
rogationi di. **S**agitte. i. v'ba sacre
scripture q' s' p'otētis. i. i'p'i dei om
nipotētis. q' sagitte s' lacute. i. q' v'ba
sacre sc'pture penetrāt vsq' ad cor: sic
dicit apo. ad hebre. iij. **Q**u' ē dei ser
mo et efficax. et penetrabilior oī gla
dio ancipiti. **H**ec v'ba sacre scripture
dabunt tibi i' munimētū p' linguā dolo
sā. **Aug.** Et q' parū ē verbis agē p'
linguā dolosā. **I**dcirco etiā exēplis a/
gēdū ē. **U**n' s'bdit **Du.** **L**cū carbōib'
desolatorijs. i. vel vastatorib'. i. cū exē
plis sanctoz ad vitā grē puerfz. qui
aliquādo mali fuerūt: et postea multū
p'fecerūt. **U**t paul'. mathe'. ma
gdalena: dauid: et alij multi. **S**āctoz
exēpla carbones desolatoriū dicti sūt.
q' i'flāmāt nos ad amorē dei: qd i' no
bis diabol' construxerat p' p'ctm: hoc
desolatiū atq' deuastatiū dei adiuvāte
grā sentiat. **Aug.** Erāt i' nobis mul
te carnales cogitationes: seculares m'
ti amores: i'p'i v'vunt carbonibus de/
solatorijs. **U**t fiat pur' loc' desolatus.
In cui' loci puritate faciat de' edifici
ūz suūz. **E**xēpla g' multoz iūq' q' cō
uersi sūt ad deū: carbones dicti sūt sa
gittis verbor' dei accensi et reuificati
sūt. **Du.** **I**ste ei vir iust' q'uis gradu
p'mū ascendit carnalia relinqēs: q' tñ
a malis adhuc p'mit'. **C**as. vitia seculi
dānās: vitā se penitet h' ē lōginquaz
Heu mihi q' incolat' me? p'logat' ē
Incolas ei dicim': q' ad tps t'ras ali
enas colūt: s' a patria sua lōge seiun
ti sunt. **Q**uod de illis merito dī: q' rū
puerlatio sēp ē i' celis. sed adhuc hic

corpe detinent: sicut apo. paul' dicit.
Cupio dissolui et eē cū chrō. cupiēti
siquidē patriā felicem videre. **Q**uis h'
breue temp' p'bet eē: lōgiquū eē vi
det. **Hug.** **C**ām sui redij assignat cū s'
dit. **L**hitam cū hitatib' cedar. i. cū ma
lis et inquietis hoib' signatis p' cedar
q' i'terptat' tenebra. et fuit filius **I**sma
helis p'secutoris **I**saac. **N**e videretur
p'queri de pegrinatiōe corporali: subdit
Multū icola fuit aia mea. **I**n h' mū
do ē aia pegrina. **Aug.** cui' p'ia ē i' ce
lis: q' h' pegrinat affectib': sicut corp'
locis. **S**i amaueris t'rena: pegrinatis
a deo: si at amaueris deū: ascēdes ad
deū in charitate dei et p'xi. **A**dhuc
cā durissima: cur iste incolat' acerb'
existeret: s'bdit cū dicit. **C**as. **Q**u
his qui oderūt pacē erā pacific'. **I**n
le odit pacē q' scidit vnitatē: q' non a/
mat chr'm q' ē pax nostra: paties et be
nign' erā cū rixantib'. **A**ic. eoz mole
stias cū pacia tolerādo. **L**cū loquebar
illis. **I**modeste ac rationabiliter. **L**ipu/
gnabāt me. **C**ōtētiōib' et factis iūrio
sis. **L**gratis. **S**ine cā. **C**as. ac nullis p/
cedētibus meis culpis. **I**pi enī sūt a
q'bus supra se petit debere liberari:
dicēs. **A** labijs iniquis. et a lingua dolosa
Gides virū iustūz terrena deserētē:
iā tenere gloriose x'tutis accessū: s' tñ
adhuc gemē q' cū malis se cognoscit
habitare. **Q**ua. p'pter videam' q' sit pro
uctus secundi gradus: q' iā nobis p'
mus domino iuvāte monstratus est.

In euani oculos
meos in mon. **T**itulus. **C**ā
ticum graduum. **Du.** **I**ste ē secun/
dus psalmus gradualis. **P**rimus ei
gradus est exire de malis seculi. **S**e/
cundus ē petere diuinum auxilium.
Cōgrue igitur sequit' gradus iste p'
cedentē. **N**az de mūdo exeunti occur

Psalmus Cxxj.

runt pericula: et ideo necesse habet implorare diuinum auxilium: sicut olim filij israel de egypto exeuntes: videntes egyptios persequentes se: ad dominum clamauerunt auxilium postulantes. Ergo vir iustus qui in precedenti psalmo gemitabat inter malorum insidias: hic se contra eas orat iuuari: dicens.

Euani oculos meos. spirituales. sc. cogitationes et desiderium. in montes. id est ad deum et ad ciues celestes. **Qui** dicunt montes infra psalmo. cxxij. Montes in circuitu eius. id est angeli ut exponit **Aug.** Unde venit auxilium mihi. Diuina enim adiutoria hominibus prestita communiter per angelos administrantur. principalius tamen sunt a deo. propter quod subdit **Auxilium** meum a domino: qui fecit celum et terram. **Dicit** Ab ipso auxilium expecto. per quem pater celum et terram locauit. **Vic** iam per fide sua vir iste a spiritu sancto responsum accipiens. aliter quid consolationis anime sue loquitur: dicens. **Non** detur in commotione pedes tuum. id est non patiar remouere stabilitatem qua in eo firmatus es. **Nec** permittat affectionem mentis tue de bono in malum mutari. **Nec** dormitet qui custodit te. id est non cesset te custodire. scilicet angelus quibus committit custodiam fideliuum: qui nunquam dormiunt: sed ab hominibus dormire dicuntur quando non auxiliantur. Secundum veritatem in eis non cadit somnus: propter quod dicuntur vigiles. **Danielis.** iij. In sinu vigili decretum est. Ideo subditur. **E**cce non dormitabit neque dormiet. id est non cessabit ab auxilio. **Qui** custodit israel. **Du.** id est populum christianum qui deum videt per fidei. **Ma** israel vir videns deum interpretatur. **Domine** custodit te. Diligenter se. **Domine** protectio tua: super manum dexteram tuam. **Ma** id est protegat te populus quod dexteram manum tuam posset te protegere et custodire. **G**loria omnis preces humana que per ma-

nus dexteram intelligit. **P**er diem videlicet spiritus sanctus. **S**ol non uret te. id est non urat. quod hebrei non habuerunt optatum modum. sed loco eius vtuntur futuro indicatiui modi. **Du** neque luna. id est tristitia vel despatio etiam non noceat tibi. **P**er noctem aduersitatis. **Cass.** Per solem igitur et lunam signat totius vite tempus quod clamandum est spiritui ad dominum. qui non permittit suos in reatu duci: aut scandalo interueniente periuri. quando eis custodie sue prestat auxilium. **Dicit** Dominus custodit te ab omni malo. id est ab omnibus insidiis inimici quibus gratia diuina tollit: anima predestinat: et missiones dei euacuant. **Custodiat** animam tuam dominus. **N**e ei pars dominus preteritis aduerse. **Cass.** Diuersis modis permittitur diuina custodia: que non solum ab aduersis vindicat: sed etiam beatos facit et ad celorum regna perducit. **U**bi ad finem psalmi. **Veniens** cuncta percludit dicens. **Du** Dominus custodiat introitum tuum. **I**n tentatione ut non permittat te tentari super id quod ferre potes. et exitum tuum a tentatione: ut victoria detur et victori remuneretur. **Ex** hoc nunc et usque in seculum. id est spiritus sanctus. ut cum a corpore recesseris: sua custodia pregaris: ne in illud chaos precipiteris. **V**bi diues conspicitur ardens. sed in sinu Abrahę cum Lazaro septima re que peruenit: prestat deo nostro iesu christo cui honor est. etc.

Etatus sum i

Titul. **C**anticum graduum. **Aug.** **V**ic est tertius gradus: qui satis eleganter tertio loco ponitur. **Ma**in primus est exire a malis seculi. **S**ecundus est diuinum auxilium implorare. **T**ertius est perfide de perfectione in domum domini que ascendit. **I**n tentatione monet nos propheta ad ascensum atque desiderium celestem. **h**ieronymus. **Cass.** **I**n prima igitur pre fidelis iste gaudet se amonitum ad finem hieronymus et veterum dicens. **E**tatus sum in his. **Du.** id est